

Elő a fákllyakkal!

Ez a szürke, szivetszorító, nedves őszi köd, amely esténként már ránkereszkedik a hegyekről, mint valami szinpadí álomfüggöny hull alá, smögötte egyre jobban elmosódnak a dolgok konturjai. Álomkörtől nehéz ebben a ködben még a gondolat is, amely túléli ugyan az idők változásait, de élhet-e az élet eleven lüktetése nélkül, túlélheti azokat az egyre sűrűsödőbb ködöket, amelyek a közöny álomkór-függőnyeit borítják évről-évre egyre észrevétlenebb bizonyossággal lelkeinkre..?

Ez a lethargia sokkal súlyosabb annál, semmint elúzhatnák a hangosfilmek könnyű romantikájú káprázatait. Ezzel a fenyegető lelki álomkórral szemben mit sem ér a társadalmi élet ezerfajtájú, felszínes szórakozása, a tánctermekek, vagy szalonokba-húzódo felületes feleltetni-vágyás. A bridzs- és rómi-szalonok lokális izgalmi, a hotelezobákban zajló kártyacsaták idegláza, a hajsz a üzlet és a siker után, mindez mind, mind nem ad kárpótlást a szomjazó léleknek, amely tévován keresi elveszített önmagát az élet ezerféle síkján és társadalmi vonatkozásában. A dekadenciák kora ez, a tétova és bizonytalan kereséseké, amelyben egyformán magárahagyatottan bolyong egy-egy nép, egy-egy társadalom, egy-egy kultúra s mindezek között a legmagánosabb kivert kutya, az egyén. A diktaturák kora ez, amelyben egy-egy kivételes energiájú és szerencsésü egyéniség saját akarata igáját rákényszerítheti az akartatlanok millióira. De hol van a lelkek diktatúrája, amelynek ideális célok felé mutató szimbólumaihoz megújulásért, lelki újjászervezésért lehetne menekülni..?

A megújulás korát az intellektuális élet magához térése jelezte eddig a kulturemberiség számára. A szellemi élet átfriessülése, amely az anyanyelv erőteljes forrásához visszaérkezett, hogy benne megújuljon. Ami mi ma a helyzet? Az irodalom propaganda-szervezetét, a könyvkiadást és a folyóiratok életét lehengerelte a gazdasági válság a többi áldozattal egyetemben: és mindezt még fokozottabban, még szenvedés-teliesebben kell éreznünk nekünk, kisebbségi sorsba-szakadt erdélyi magyaroknak. Bármily mélyeséges is a lelkeknek ez az őszi köde, amely most mindnyájunkat körülölel, nem olyan átláthatatlan, hogy ne lássuk a felvidéki magyar cégtáblák hullását, a csehszlovákiai magyar-élet kulturájának erőszakos temetését. Hol vannak a bástyák, amelyek viharálló falai megvédik és istápolják a kisebbségi magyar nyelvet a politika viharai között? A vihartépet iskolák, az elsodort színházak intézményei mellett hol vannak, mit csinálnak az irodalmi-társaságaink, magyar nyelvünk s kulturánk nemeshagyományu „pallérozói..?

Ideje, hogy munkához lássunk! Utótt órája annak, hogy lámpásokat véve kezeinkbe, szegszemlét tartunk megmaradt értékeink és magunk között. Mindazt, amiért az iskoláink küzdenek, mindazt, ami pusztulni látszik szinpadainknak széthulló deszkái között, mindazt a magyar nyelv-kincsét, kulturális értéket és ezek kultúrtörténeti folyamatosságának megőrzését az irodalmi társaságoknak kell vállalniok! Hallani kívánjuk a magyar nyelv tiszta és édes zenéjét előadotermek pódiumairól. Látni kívánjuk a Kazinczyak, a Kölcseyek hagyományainak hivatott örököseit, azokat, akik folytatni akarják és folytatni tudják Balassa Bálint, Berzsenyi Dániel, Csokonai Vitéz Mihály, Petőfi Sándor, Ady Endre lélekébresztő és megtartó, lobogó-lángu munkáját. Elő a szellem szikrázó fákllyáival, amelyek széthasogatják a közöny álomkórtrejtő ködfüggőnyeit! Az aradi Kölcsey-Egyesület a jövő hónapban kezdi újra előadásorozatait és a mi reményeink is megújulnak, hogy az előadó-emelvényről egyszer csak mai erdélyi magyar sorsunk élő-szava csendül

Diplomáciai presszió alatt Olaszország elpártolt Németországtól

Problémák a leszerelési értekezlet megtartása körül — Göbbels ismét politikai hitvallást tett — Tárgyalások Amerika és a szovjet közötti diplomáciai viszony felvételéről — A szovjet védekezni akar az esetleges japán támadások ellen

Megnemtámadási és barátsági szerződés Amerika és Oroszország között

Róma b 61 jelentik: Az utóbbi két nap során váratlanul megváltozott a politikai hangulat és a közvélemény felfogása a német-francia konfliktus ügyében. Ismeretes, hogy Olaszország eleinte Németország álláspontját támogatta, most pedig váratlanul a francia álláspont felé fordult Róma megértése. Állítólag a fordulat Franciaország és Anglia közbelépésére következett be, a hír tudni véli, hogy a két állam minden befolyását latba vetette az olasz álláspont megváltoztatása érdekében és hogy erélyes diplomáciai presszió is történt. Róma még hangoztatja, hogy lényegében Németországnak van igaza, azonban a francia álláspontot is méltányolják már, aminek legvilágosabb jele, hogy Róma elállott a négyhatalmi értekezlet összehívására irányuló követelésétől. Az olasz hivatalos körök elfogadták a dolgok hangoztatásának politikáját.

Párisban egyébként Paul Boncour külügyminiszter tanácskozásokat folytatott az angol nagykövettel, abban a tárgyban, hogy az október huszonhatodikán megtartandó leszerelési értekezlet megtartsák-e Németország nélkül. Hír szerint, a nagykövet kifejtette, hogy az angol kormány álláspontja az elnapolás mellett nyilvánul meg. Állítólag az angol kormány már meg is kezdte az elnapolási akciót.

Berlini jelentések szerint a Sportpalotában Göbbels megtartotta első választási propagandabeszédét. Megemlítette, hogy rendszerváltozás történt a közelmúltban Németországban és hogy ez a rendszerváltozás egy perccel a tizenkettedik óra előtt történt meg, amikor is az „erős kéz” megakadályozta Németország összeomlását. Az utókor, mondta Göbbels, igazságosabb lesz velünk szem-

ben, mint kortársaink, mert megállapítja majd, hogy eszközeinkkel megmentettük nemcsak Németországot, de egész Európát a bolsevizmus fenyegető rémétől. Ha lehetne, súlyos áldozatok árán is megegyeznének Franciaországgal, de tisztességes feltételek mellett, amivel nagy érdemeket szereznénk úgy a francia, mint a német nép szolgálatában.

Párisból jelentik: A pénzügyi bizottság a szociálisták távollétében, lényegtelen módosítások után elfogadta a fizetésleszállítás javaslatot. Amikor a szociálisták visszatértek követelték, hogy az egész javaslatra tüzzék ki a szavazást, de az elnök a követelés teljesítését megtagadta. Lamoureux költségvetési miniszter a bizottságban kijelentette, hogy lehet, miszerint a kormány megbukik, de tisztességgel bukik meg, mert ez a kormány nem folyamodik soha a pénzfelhitetés módszeréhez.

Amerika és a szovjet barátkozása a legfontosabb világpolitikai esemény

Itt írjuk meg, hogy Rooseveltt és Kalinin, az USA és a Szovjetunió közötti diplomáciai viszony felvételének tárgyában folytatott levelezésének nyilvánosságra hozatalát nagy diplomáciai tevékenység előzte meg. Hivatalos álláspont szerint, azért szükséges a diplomáciai viszony felvétele, mert ilyen módon remélhető a gazdasági kapcsolatok felvétele és ez mindkét állam számára nagy fontossággal bírna.

Párisi jelentések szerint a Szovjet diplomáciája szövetségeseket keres a japán imperializmus parirozására és erre legalkalmasabb az Egyesült-Államok barátságának megnyerése. A Tanácsköztársaság kormánya inkább lemond a világ forradalmasításának tervéről, hangoztatják francia diplomáciai körökben, mert fél, hogy amíg ő más irányban lesz elfoglalva, addig Japán keletről támad és készületlenül találva a Szovjetet, legázolja az orosz birodalmat. A Szovjet ezek szerint megkísérli, hogy beleilleszkedjen a polgári államok együttesébe.

A szovjettel való diplomáciai és gazdasági

elő, Az erdélyi magyar lélek él és élni akar! — de meg kell teremteni számára a kellő kereteket, hogy megtalálhassa megfelelő kontaktusát a magyarság tömegeivel. Irodalmi és közművelődési egyesületeink eleven életrekeltségének nagy és sorsdöntő feladatai yárnak ma Erdély magyarsá-

viszony felvétele nagy reménykedést váltott ki az Egyesült-Államokban. Azt remélik, hogy sikerülni fog nagymennyiségű agrárterméket és ipari cikkeket elhelyezni Szovjetországnak. Már a tőzsdén is reménykednek, ezt mutatja az, hogy az értékek az utóbbi órákban több ponttal emelkedtek. A Fehér-Ház hivatalosan tájékoztatta a közvéleményt, hogy Szovjetországnak és az Egyesült-Államok között a diplomáciai viszony helyreállítására irányuló tárgyalások a legközelebbi időben megkezdődnek s hogy a szovjetkormány elfogadta Rooseveltt elnöknek erre irányuló meghívását. Moszkvában szintén nagy reményeségeket kelt Rooseveltt elnök meghívása, mert az Egyesült-Államok elismerésétől remélik, hogy Japánnal is enyhülni fog a légkör.

Moszkvai jelentés szerint, Litvinov szovjet külügyi népbiztos megbízatása az amerikai tárgyalásokra vonatkozólag, igen határozott célú: megnemtámadási és barátsági szerződések létrehozása.

gának intellektuális frontharcosaira. És kétségtelen, hogy fiatalnak, öregnek egyformán ott a helye abban a csatasorban, amely a lelki megújulásunkat kell kicsikarja a sorstól s ez a kitarítás és a lelkesedés előtt előbb-utóbb kapitulálni fog. (J.)

A budapesti Tábla izgalmas tárgyalás után helybenhagyta Hock János büntetését

Szóváltás Hock János egy szatirikus megjegyzése miatt -- Ugy az elítélt, miní a vádló felebbezést jelentett be az ítélet ellen a Kurlához

Budapestről jelentik: Hock János nagy feltűnést keltett nemzetgyalázási ügyében szombaton folytatott tárgyalást a magyar királyi ítélőtábla fellebbezési tanácsa. Ismeretes, hogy az ügyész Hock Jánost tízrendbell nemzetgyalázással vádolta, azonban a törvényszék ítéletében csak egyrendbell nemzetgyalázás vétségét állapította meg és ezért egyévi börtönre és 10 évi hivatalvesztésre ítélte az ősz lelkész, akit ideiglenesen szabadlábra is helyeztek. Az ítélet kihirdetése óta Hock János az egyik fővárosi kolostorban tartózkodik s ott várta be a táblai tárgyalást.

A táblai tárgyaláson az elnöki szerepet Gádó László táblai tanácselnök töltötte be, míg a vádat Miskolczy Ágoston főügyész képviselte, a védelmet pedig dr. Nagy Vince látta el. A főügyész vádbeszédében kijelentette, hogy nem kívánja Hock Jánossal szemben a törvény

Revolveres merénylet

a lebergi orosz konzul ellen

Varsóból jelentik: Lengyelországban politikai merénylet történt, egy ukrán nacionalista megjelent a szovjet-követségen és a konzullal akart beszélni. Ezt megtagadták, mire a fiatalember két revolverlövéllyel megsebesítette a konzul Mallov nevé titkárát. A titkár eszméletlenül esett össze, a merénylő pedig szökni akart. Egy követségi tisztviselő utját állta, a fiatalember erre is rálőtt és megsebeszte. Végül is elfogták, azonnal töredelmes vallomást tett és elmondotta, hogy az ukrán nacionalista szervezet tagja, onnan kapta a megbízást, hogy a konzul ellen kísérletet tegyen merénylet. Ez nem sikerült, a konzul helyett csak a titkár lőtte le. A merénylet összefügg a szovjet éhínséggel és azzal az elnyomó politikával, amelynek súlyát az ukránoknak éreznük kell Szovjetországban.

teljes szigorának alkalmazását. Nagy Vince dr. védőbeszédében vázolta az emlékezetes októberi forradalom lefolyását, majd rámutatott arra, hogy az Interparlamentáris konferenciához írott cikk Hock János nem is látta, tartalmát nem ismerte, csak aláírta. A védő a lelkek harmóniája érdekében kérte Hock János felmentését.

Hock szólalt fel az utolsó szó jogán s kijelentette, hogy nem akar szónokolni, hanem várja az igazságos ítéletet. Elmondotta, hogy legalább száz cikket írt külföldön a hazájáért és ebből csak négyet a kormány ellen. Pénzt nem kapott soha, az ő keze tiszta. Az Interparlamentáris konferencián betervezett memorandum dolgában ártatlannak vallja magát.

Ezután a bíróság ítélethozatalra vonult vissza, majd rövid tanácskozás után fél 9 órakor Gádó táblai tanácselnök kihirdette az ítéletet, amely helybenhagyja az elsőfokú bíróság egy évi börtönbüntetését. Az ítélet indoklásában megállapítja a bíróság a sajtó útján elkövetett nemzetgyalázás büntetését, de a négy cikket nem mint külön bűncselekményeket, hanem mint ugyanazon bűncselekményt bírálja el. Az ítélet a bíróság megállapítása szerint nem a sajtó-, hanem a rendtörvény alapján történt.

Amikor az ítélet indoklása elhangzott, Hock János emelkedett szólásra. Kijelentette, nem jogász, de becsületes ember és ha úgy

A mentőtársulat Timisoara

közi, hogy a mentősorsjáték folyó évi december hó 10-ére megállapított húzási napja az új törvény értelmében nem halasztható el, sőt a sorsjegyek eladása is csak november 28-ikáig lehetséges, mivel az addig el nem adott sorsjegyeket a prefekturán le kell adni.

Azért mindenki slessen sorsjegyeket beszerezni! 8580

Utazás anno 1933...

Írta: PAÁL JOB.

Istenben boldogult öregapám, aki Monvéd volt negyvennyolcban és Klapka katonáival együtt menlevéllel hagyta el Komárom várát, hogy aztán tisztes bádógosmester legyen a komáromi Tatan. Élete végéig jóegyneháyszor mesélte el nekünk, gyerekeknek csodálatos utazását Almásfüzitől Bécsig. Abban az időben azok, akik ilyen hosszú utra indultak, végrendeletet hagytak otthonmaradt családjuk részére, aztán szekérré száltak és váltott lovakkal mentek a császár rezidenciájába. Istenben boldogult öregapám még élete végén is reszkette mesélte el, hogy utközben, valahol a Bakony tájékán „szegénylegények” állították meg a szekert és bizony csak az Uristen kimondhatatlan szeretete tette lehetővé, hogy az utasok folytassák az utjukat. De ezenkívül is hol zsandárok, hol pandurok, hol „armer Reischer”-ok állták utját a békés utasnak, aki bizony boldog volt nagyon, amikor a bécsi vendéglátásban lemoshatta magáról a hosszú ut porát.

Jónéhány évtized telt el azóta, hogy az utasok ilyenképen tették meg az utat, de valahogyan öregszüköm meséje jut az eszembe most, hogy római utamból megérkeztem Pestre.

Megpróbálom elmesélni, milyen is ma: a repülőgép, rádió, Zepellin korszakában egy ilyen huszonöt órás út.

Itáliában nincsen semmi baj. Az ember este nyolckor beül Rómában a hálókocsiba, amely tiszta, kényelmes és még csak nem is drága, a jegyeit odaadja a hálókocsi kalauzának és reggel kilenckor kipihenten ébred fel Triestben. Mennyire más az utazás Triesttől Pestig...

S. Pietro előtt az olasz határrendőrség elszedi az utleveleinket, ezeket csak Posthumian kapjuk vissza. Közben megnézik, kilvukasztják a jegyeket, ki kell nyitni a koffert, de hamarosan megérkezünk az olasz határhoz és naivul azt hisszük, hogy: na most már aludni is lehet. Milyen

naiv képzelődés! Posthumia után jönnek a jugoszláv hatóságok különböző közegei. Nem mondom, udvarias emberek, bizonyára nem telik örökök abban, hogy megzavarják az utasok éjszakai nyugodalmát, de bizonyos, hogy nemigen juthat hozzá az ember ahhoz, hogy álomra hunyja be a szemét. A pár perccel előbb visszaadott utlevelet elszedik, stampigliát ütnek bele és tíz dinárt kérnek azért, mert keresztülutazunk az országon. Alig mentek ki a fülkéből, már jönnek a fináncok. Megkérdezik, mennyi pénz van nálunk. Ezt jegyzékbe veszik, a jegyzék három példányban készül, nekünk is alá kell írni, egy példány megmarad nálunk. Aztán sor kerül a kofferokra. Majd jön a kalauz, megnézi a jegyet, keresztüllyukasztja, utközben, amikor egy kicsit elszundítottunk már, jön az elnök. Aztán ugy hajnali három óra felé visszakerülünk a fülkékbe, amelyre feljegyezték pénztárcánk sovány tartalmát. Vagy félóra mulva hozzák vissza az utleveleket. Izgatott keresgélés, mert hiszen az utlevelek nincsenek abban a sorrendben, ahogyan azokat elszedték tőlünk, a bölcshatóságok nemzetiségek szerint szortírozták az utleveleket és minden fülkében percekig tart, amíg mindenki meg tudja kapni a magáét. Aztán újra jön a jugoszláv kalauz, a már egyszer kilvukasztott jegyet elveszi tőlünk és zsebre vágja. Alvásról persze szó sem lehet...

Öt óra...

A magyar határ...

Nagykanizsa...

Kezdődik előről minden, egyetlen vizasunk azonban, hogy itt aztán az egész tortura az alatt a félóra alatt bonyolódik le, amíg a vonat a kanizsai állomáson áll. A kofferokat, vagy közülök leg alább is egyet le kell emelni a hálóból, megint megnézik és lebélyegzik az utlevelet, kontrollálják és átvukasztják a vasuti jegyet, aztán jön a pincér, aki kávét kínál, leteszi a kávés ibrikéket az asztalra, otthagyják utazik velünk Boglárig és amikor már egy kicsikét tényleg elszundítottunk, szedi össze a fíndzsákat és a kanalakat.

Triesttől Nagykanizsáig, este nyolc órától

ZSOLDOS tanintézet

a legjobban készít elő középiskolai magánvizsgákra, érettségire. Huszonhetedik tanév. 197

Internátus: Budapest, VII., Dohány-u. 84.

kívánják, megnyugszik az ítéletben. Hock Jánosnak erre a szatirikus megjegyzésére az elnök a következőket felelte:

— Figyelmeztetem, hogy a jogászok is becsületes emberek.

Az ítélet ellen egyébként úgy a vád, mint a védelem semmisségi panaszt jelentett be. Így Hock János nemzetgyalázási bűnügye végső fórumon a Kuriát fogja foglalkoztatni.

Fontos áthelyezések az aradi pénzügyigazgatóságon

Változás az átvételi pénztár vezetésében

Mint ismeretes, számos panasz hangzott el Schöner Ferenc pénzügyigazgatósági régi főpénztárnok szabadságidejének megkezdése óta. A panaszok között szerepelt az is, hogy a pénztártól a Banca Nationalához átküldött pénzcsomagban egy hamis ezerlejes is volt, amelyre a Nemzeti Bank fiókjánál jöttek rá. Popa adminisztrátor ekkor elrendelte, hogy a Schöner főpénztárnok helyettese térítse meg az államnak az ezer lej kárt.

A mai napon Prinz Viktort, aki néhány éven át az átvételi pénztárt vezette, áthelyezték a pénzügyigazgatóság első emeletén levő végrehajtási osztályhoz, ahol Biszák Mihály helyét foglalja el és ahol a szokásos adminisztratív vezetést végzi. Biszák a „special zsurнал”-t veszi át Dávid Józseftől, aki viszont Marcu József helyére kerül, mert Marcu a kivetési pénzügyigazgatósághoz helyezték át.

Ha szereti a FERMENT - ECETTEL egészségét, Kapható mindenütt.

reggel ötig három ország e célból fizetett közgei pontosan huszonhétzár zavarják meg a szegény utasok éjszakai nyugodalmát. Triesttől Nagykanizsáig kilenc óra alatt nincsen egyetlen negyedóra, amikor ne lenne találkozásunk három ország valamelyik hivatalos közegével. Este nyolctól hajnali ötig a hosszú vonatsor waggonjainak egyetlen utasa se szundíthat el, kifáradt emberek minduntalan kénytelenek felriadni, mert így rendel ez el a magasabb bölcsesség...

Tisztelője vagyok minden állam törvényének és még nagyobb tisztelője vagyok a hivatalos tekintélynek. De valahoggy úgy érzem, hogy ez így nincsen rendjén. Azok az urak, akik bennünket Triesttől Nagykanizsáig huszonhétzár zavarják meg: határrendőrök, fináncok, kalauzok, ellenőrök, meg egyéb hivatalos emberek kivétel nélkül jöndulatu, udvarias férfiak. Őszintén szólva őket is sajnálom. Ők is álmosak szegények, nekik is van családjuk, szökeháju vagy fekete gyerekek, nuha, megvett ágyuk, fölötté feszülettel és a Szűzanya képével, odakint zuhog az eső, kietlen vidékek kis viskójánál agyonfázva és agyonfázva várják, amíg befut a gyors... Bizonyos, hogy ők is szívesebben aludnának odahaza, minthogy itt benünket utasokat, akik akkor, amikor lefizették az utazásért járó pénzt, jogot váltottunk arra is, hogy zavartalanul utazzunk, háborgassanak...

De a magasabb állambölcsesség így rendelte ezt el...

Pedig ez így nincsen rendjén. Egy kis jóakarattal és okossággal meg lehetne ezt rendesebben is csinálni. Vajon nem lehetne-e találni olyan megoldást, hogy mondjuk Triestben a fülkébe való beszállás előtt keresztüllessen az utas minden torturán? Mind a huszonhétet? És aztán Isten nevében aludjon nyugodtan, ha tud...

Érdemes lenne foglalkozni ezzel a problémával és lehetővé tenni azt, hogy a modern technika korának szerencsétlen gyermeke ne utazzék úgy, mint utazott Istenben boldogult szegény öregapám, amikor váltott lovakkal ment el Almásfüzitől Bécsbe...

Huszévi kényszermunkára ítélték a kettős gyilkossággal vádolt bucuresti-i ügyvédet

Bucurestiből jelentik: Egy hetes tárgyalás után ma hangzott el az esküdtszéki döntés *Nicolaescu* Virgil, a kétszeres gyilkossággal vádolt bucuresti-i ügyvéd bünperében. Napok óta próbálták a főváros leghíresebb védői bebizonyítani, hogy *Nicolaescu* nem gyilkolt, minden erőfeszítés azonban hiábavalónak bizonyult, az esküdtszék bünösnek mondotta ki az ügyvédet, akit súlyos fegyházbüntetéssel sújtott.

A tárgyalás utolsó napján a sértett család képviselőiben *Vasilescu-Valjean* ügyvéd mondotta el beszédét, amelyben vitába szállt *Radu-Rosetti* védő azon kijelentésével, hogy maga a vád képviselője, *Procop Dumitrescu* főügyész verte meg *Nicolaescut*, hogy beismerő vallomásra kényszerítse. Kijelenti, hogy ez a vád nem felel meg a valóságnak.

Az ügyvéd ezután a kettős gyilkosság indokait fejtette. Kijelentette, hogy a bűntény egyetlen indító oka a pénz volt. *Nicolaescu* egyáltalában nem minősíthető beszámíthatatlannak, *Nicolaescu a nagy bűnöző prototipusa, telve vad egoizmussal és perverzítással.* Szigorú példás verdiktet kér. Vannak emberek, akik éhségből ölnék, mert nem bírják már tovább a nélkülözést, *Nicolaescunál* ez nem alkalmazható. Minden kényelme megvolt, elegáns lakással rendelkezett, jómódban élt, karrier előtt állott. *Mennyi ügyvéd dolgozik reggeltől estig a mindennapi kenyérért?*

Ezután *Radu Budisteanu*, hivatalból kirendelt védő mondotta el beszédét, amelyben vitatta *Nicolaescu* bűnösségét és kijelentette, hogy semmiféle pozitív bizonyíték nem áll a vád rendelkezésére. A védőbeszéd sora után ismét a főügyész, majd a védők szólaltak fel. Az elnök ezután táviratot olvasott fel, amelyben *Papaciu* orvos annak a feltevésének ad kifejezést, hogy *Nicolaescu Olimnia gyilkolta meg nagynéjét és utána öngyilkos lett.* Az orvos kijelenti, hogy a vádlott feleségét vérbaiban kezelte és valószínűnek tartja, hogy a betegség következtében — mint ahogyan többször megtörtént — az asszony dührohambot kapott és ilyen állapotban követte el tettet.

A zárzó jogán maga *Nicolaescu* szólalt fel aki elmondja, hogyan ismerkedett meg feleségével. *Olimpiával* és annak nagynéjével, *Boteanu Katalinnal*. Beismerte, hogy a látszat ellene szól, azonban kéri az esküdteket, *ne ítéljenek a látszat alapján, mert ártatlan.* Felmentő ítéletet kér. Éjszaka egy óraker az elnök szünetet rendelt el és az esküdtek tanácskozársra vonultak vissza. Reggel öt óráig tartott a tanácskozás, majd két kérdést tettek fel az esküdteknek. Az első szerint bünös-e a vádlott felesége meggyilkolásában, a második szerint pedig bünös-e *Boteanu Katalin* meggyilkolásában. *Mindkét kérdésre igennel válaszoltak az esküdtek.* A bíróság ezután visszavonult ítélethozatalra. Reggel fél hat óraker hangzott el a döntés, amelyben

a törvényszék husz évi kényszermunkára ítélte Nicolaescu Virgil ügyvédet előre megfontolt szándékkal elkövetett kettős gyilkosságért.

Az ítéletet az ügyvéd megtörtén fogadta. Az elnök kérdésére alig hallható hangon jelentette ki:

— *Az ítéletet megértettem. Felebbezek.*

Reggel nyolc óraker már a rikkancsok kiáltásából tudta meg *Bucuresti* közönsége *Nicolaescu* Virgil sorsát...

634 A

„Pszf”... A 634-es minden zajnak csendet parancsolt!

Mit ér az Önnek, hogy megannyi műsor közül szabadon válogathat, ha szabad válogatás dacára egyetlen műsört sem hallhat kifogástalanul? Mit ér Önnek esetleg ötven állomás vételének lehetősége, ha egyetlen egy sem jön be tisztán, ha túlhalmozás és mellézközegek a vételt elrontják? Az új 634-es „PHILIPS” megszerkesztésénél ezek voltak a vezérgondolatok és fényesen sikerült elérni ama rejtett célt, hogy a lehető legtöbb, valóban jó műsor tökéletesen zavarmentes vételét biztosítsák. A 634-es különleges kapcsolója minden közbeeskelődő zörejt nyomtalanul eltüntet és lehetővé teszi az automatikus műsorválasztást. Teljes meggyőződéssel jelenthetjük ki, hogy manapság nem létezik vevőkészülék, amely a 634-essel szelektálás és hangzás tekintetében felvehető a versenyt.

PHILIPS Super Inductance **RADIO**
AZ ÚJ KAPCSOLÁSI RENDSZER

Megválasztották a karánsebesi püspököt

Lazarescu Vazul nagyváradi főesperes lett a karánsebesi püspök

Bucurestiből jelentik: A szent szinódus ma folytatta a püspökválasztásokat. A tegnapi incidens után úgy volt, hogy a választásokat csak hétfőn folytatják, ettől a tervtől azonban elálltak és a tegnapi elnöklő *Gurie* érseket ma *Balan* nagyszebeni metropolita váltotta fel az elnöki székben. A szinódusi gyűlésen összesen 172 szavazatot képviselő tag volt jelen. A szavazás hét jelölt felett indult meg a karánsebesi püspöki székre.

A szavazás déli 12 óraker vette kezdetét és egy fél óra múlva már megkezdődhetett a szavazatok összeszámolása, ami újabb félóráig tartott. Az elnöklő *Balan* metropolita azonban délután 3 órára halasztotta a szavazás eredményének kihirdetését és ekkor a szinódus plénuma előtt közölte, hogy a 172 szavazatból 121 szavazatot kapott *Lazarescu Vazul* nagyváradi főesperes, 27 szavazatot esett *Imbroane Avramra*, a liberális

párt bányási tagozatának elnökére, míg a többi a másik öt jelölt között oszlott meg.

Ennek alapján *Balan* elnök *Lazarescu Vazul* megválasztott karánsebesi püspöknek jelentette ki

és az új püspököt melegen üdvözölte. *Lazarescu Vazul*, aki a választáson jelen volt, megható beszédben mondott köszönetet megválasztásáért.

CORSO-MOZGO mai műsora:

MA 3-5-7 $\frac{1}{4}$ -9 $\frac{1}{4}$ óraker!
HÉTFŐN 5-7 $\frac{1}{4}$ -9 $\frac{1}{4}$ óraker!

A leghatalmasabb, legjobb kém-szágerfilm, amit eddig produkáltak!

A láthatatlan gárda!

BRIGITTE HELM, KARL LUDWIG DIEHL,
THEODOR LOOS

OSCAR HOMOLKA, JULIUS FALKENSTEIN,
A 3 órai előadás 8, 12, 16, 20 lejes helyárrakkal!

Vasárnap d. e. 11 óraker MATINÉ!
Két film egy műsorban!

Varsói citadella! Várkonyi Mihály nagy orosz filmje és *Senki gyermekei!* Willy Forst, Adele Sandrock. JEGY LEI 8-15.

Str. Romanului 1. (Zrinyi-uca) Bohus-palotában. — Különleges ételek, zamatos jó hegyaljai borok, „AZUGA”-sör

JÖNI CORSO!
Az első idei nagyoperette!
8 NAGY SZTAR VÍDAM
KEDÉLYE!
VOLT EGYSZER EGY MUZSIKUS!
RHODE világhírű zenekara!

SZOKÓ SZAKALL!
VEREBES ERNO!
MARIA SÖRENSEN!
TRUDE BERLINER!
VICTOR de KOWA!
JEAN MOSCOPOL!

Ma, vasárnap megnyílik az „ELITE” söröző- és falatozó bodega

A negyvennyolc óras szüreti mulatságon Ön is részt vehet november 4-én és 5-én a FEHÉR-KERESZT BEN

a 4-ik Nefelejts szüreti bálón

egybekötve hegyaljai szüretteléssel.
Beléptő-díj 20 leia munkanélküli ifjúság javára. 3858

Megjegyzések a német sterilizációs törvényhez

Irtá: Dr. Goldschmidt Lipót

A sterilizáció érdekes problémáival foglalkozik dr. Goldschmidt Lipót, az elismert, kitünő aradi orvos, aki felkérésünkre az alábbi rendkívül figyelemreméltó, feltűnő cikkét bocsátotta rendelkezésünkre:

Elegáns gesztussal egy szenzációs új mutatót varázsolt a világ ámuló szeméi elé Hitler a kifogyhatatlan német büvész-cilinderből: a sterilizációs törvényt. Évszázados álma ez minden tudósnak és művésznak, realistának és idealistának, az idők távoli horizontján lebegő utópiája minden igaz, progresszív embernek, mindenkinek a ki hisz és hitt az emberi fajta megtisztulásában, tökéletesedésében. Az emberi faj majdan eljövendő sterilizációs törvényének hatalmas épületéhez évszázadok óta hordják az építő anyagot: orvostudomány, biológia, átöröklés tudománya, a tudós munka tiszteltreméltó csendjében, nem lankadó energiával és mélyeséggel hittel az elkövetkezendő nagy tisztító munka iránt, amely hivatva lesz az emberi fajta duzzadó, virágos kertjét megtisztítani a dudvától és gyomtól, hogy megszabadulva ezektől, káprázatos virágzásában, egészségtől és életől duzzadva teljedhessen ki tökéletes fejlődésében. S most a csendes, termékeny építő munkában, harsogott bele diszharmonikus reklámozásával a hír, hogy Hitler Németországa már törvénybe is iktatta a sterilizációs törvényt, és 1934. január 1-én visszavonhatatlanul életbe is lép.

Mi a sterilizáció . . .

Mi is a sterilizáció? Mi az alapja, mi váltotta ki, melyek a céljai s melyek lehetnek az eredményei?

Egy egészséges generációnak előfeltételei az egészséges elődök. Az átöröklés tudománya ma már a bizonyossághoz mindjobban közeledő valószínűséggel előre meg tudja mondani bizonyos betegségekről, hogy milyen gyakran és milyen módon öröklődnek át az utódokra. Ezekből a kutatásokból nyilvánvaló volt, hogyha megakadályozhatjuk az átöröklő betegségben szenvedők továbbzaporodását, úgy a következő generációban ezek a betegségek már lényegesen csökkennek, hogy néhány generáció után teljesen eltűnjenek.

A sterilizálás lényege az átöröklődő betegségben szenvedő egyének szaporodási lehetőségének megakadályozása. Egy aránylag kis műtéti beavatkozással lehet ezt a célt elérni, amely úgy férfinél mint nőnél könnyen, a szervezet különösebb zavara nélkül végezhető el, a műtét kizárólag a szaporodási képességet szünteti meg, de változatlanul hagyja a többi nemi funkciókat.

A modern orvostudomány a következő öröklött betegségeket tartja számon: 1. Az elmebajok bizonyos csoportja, 2. veleszületett gyengeelméjűség, 3. epilepszia, 4. veleszületett súlyos testi hibák, 5-6. veleszületett vaklás és sükettség, és végül 7. súlyos alkoholizmus. Ezeknek a betegségeknek egyrésze állandóan egy nivót mutat, másrésze ijedősen emelkedik: ismeretes az elmebetegek számának az egész világon való emelkedése, az Egyesült Államokban pld. az utolsó 25 évben az elmebetegek száma 48 százalékkal emelkedett.

Még szomorubbak lesznek ezek az adatok, ha megvizsgáljuk a gyermekek átlagos számát ezekben a családokban. Bécsben pld. egy egészséges házaspárra 1-87 gyermek esik, a veleszületett elmebetegségben szenvedőknél ez a szám 3-06, tehát majdnem kétszer annyi gyermeke van a beteg szülőknek mint az egészségeseknek.

Főleg akkor válnak ijesztőkké a számok, ha figyelemmel kísérjük, milyen megdöbbentő rizikót vállalnak öröklött betegségben szenvedő szülők magukra akkor, mikor gyermeket hoznak a világra: pld. a serdüléssel elmezavarnak (dementia praecox) nevezett betegségénél, ha csak egyik szülő szenved benne, úgy a gyermekek 10 százaléka betegszik meg, de 53 százaléka betegszik meg ebben a gyógyíthatatlan betegségben akkor, ha mindkét szülő beteg. Még súlyosabbak a következmények az elmeöngéknél: ha mindkét szülő beteg, a gyermekek 77 százaléka születik beteg, s ha az egyik fél egészséges volt, úgy még mindig 54 százaléka lesz idióta a gyermekeknek.

Hogy mit jelentenek ezek a számok a társadalomnak morális és gazdasági szempontból, azt talán felesleges hangsúlyoznom. Ismeretes, hogy a

bünczök legnagyobb része az elmebetegek és gyöngelméjűek utódaiból kerülnek ki, s a fogházak, javítóintézetek lakóinak nagy százaléka szintén ebbe a kategóriába tartozik. A gazdasági oldala pedig a kérdésnek szinte kiszámíthatatlan, mert ólomsúlyal nehezedik az államra, illetve minden egyes adózó polgár vállára az elmebetegek, a gyöngelméjűek, vakok, süketek stb. eltartásának szomorú, de szükséges feladata. Szégyellős elgondolni, hogy milyen hatalmas energiája az emberi és gazdasági erőnek pazarlódik el itt a társadalom egy olyan csoportjára, amely csak terhet és koloncot jelent az emberi fejlődésnek.

Az adatok annyira szembeesőek, a tények annyira maguktól beszélnek, hogy ezek mellett eltörpül minden világnézeti és vallási ellenvetés, amely látszólag a sterilizálás ellen szól. Meg kell szabadítani az emberiséget ettől a balasztól, mely terhére van önmagának és a társadalomnak, meg kell szabadítani minden áron, ha mód van rá a sterilizálás formájában.

Látszólag, illetve külsőleg ezeken a megfontolásokon épül fel a német sterilizációs törvény is. A fent felsorolt betegségekről kártételek felfektetését írja elő, ezeknek a betegeknek a sterilizálásáról egy speciális törvényszék, az úgynevezett Erbgesundheitsamt dönt. Ez a törvényszék egy bíróból, egy hatósági orvosból és egy, átöröklési kérdésekkel speciálisan foglalkozó szakorvosból áll. A tárgyalás nem nyilvános. Egy hónapon belül felelbezzhet a sterilizálásra ítélt egyén, egy felsőbb bírósághoz, amely aztán véglegesen dönt a kérdésben. További felelbezésnek helye nincs, s a sterilizálás még „az elítelt” akarata ellenére is haladéktalanul foganatosítandó. E célra rendőri segítséget is igénybe vehet a műtéti beavatkozást végző, szintén speciálisan képzett orvos. Ez a rendőri asszisztenciával végzendő sterilizálás valószínűleg nem lesz nagyon ritka, mert nem ritka az alábbi mentalitás: egy idióta apa, aki 8 élő gyermekét részben elmeegógyintézetben, részben fegyházban és javítóintézetben „helyezte el”, mikor felszólítják a sterilizálásra, élénken tiltakozik ellene, kijelentve büszkén, hogy ezekben a súlyos időkben, mikor a születések száma ugyanis állandóan csökkenést mutat, kötelességének érzi, hogy hazájával szemben megtegye kötelességét, ennek megfelelően a 9-ik gyermek is utban van.

A törvényszéki tárgyalás költségeit minden esetben az állam viseli, a műtéti beavatkozás költségeit a sterilizálandó szociális helyzetének megfelelően a betegsegélyzőpénztár, az állam vagy maga a beteg.

Amit a diktátor diktál

A fentiek a német sterilizációs törvény legfontosabb pontjai. Tíz hét múlva életbe lép ez a törvény, amelynek nem kétséges, hogy hatalmasabb horizontot emberi törvény még nem ériatott: Ez a törvény már beavatkozás magába a teremtsébe, ez a törvény már kissé maga a teremtsébe. Ez a törvény a legszebbet, a legnagyobbat célozza, amit valaha ember akarhatott: egy évmilliók salakja által testileg és lelkiileg beszenvezett emberi faj megtisztítását.

De — sajnos — ennek a törvénynek magának is egy súlyos „veleszületett” baja van: ezt a törvényt nem bölcs humanisták adják a világnak, az egész emberi fajta megjavítására, hanem egy diktátor diktálja egy hatvan milliós népnek. Ezt a törvényt nem az egész emberi fajtán segíteni akaró cél glóriája lengi át, ezt a nyers horogkereszt szegzi harci dolyffel egy embercsoport homlokára. Ez a törvény nem a béke, a megértés és szeretet jegyében született, ennek a törvénynek szülei a diktatura és a forradalom, testvérei a horogkereszt, barnaing és háborus uszítás. A törvény forradalmi színe elhomályosítja az az színe szépségét!

Ez az eszme törvény formájában tíz hét múlva életbe lép a forradalmi Németországban. Tíz hét nagy idő, s mi az emberi igazságosságban vetett bizó optimizmussal hisszük, hogy ezalatt le-higgadnak a lelkek, felszáll a köd, amely a körvonalakat megváltoztatva, különbséget tett ember és ember közt és ebben a megtisztult, üde atmoszférában az igazi, humanista bíró ítélete és sebész keze fogja megkezdeni a sterilizálást, nem egy kiváltságosnak tartott embercsoport, hanem az egész emberiség érdekében.

Móricz Zsigmond Aradon

„Szívesen tartanék felolvasást, ha a Kölcsey Egyesület meghívna” — mondta a nagy magyar író az Aradi Közlöny munkatársának

Néhány nappal ezelőtt fentjártam a *Pesti Napló*-nál, Láng János szerkesztőségi titkár-nál, akit 22 évvel ezelőtt az *Aradi Közlöny*-nél vezettem be az újságírásba. A szomszédos szobából átjött egy őszülő, tömött bajuszu, dushaju, érdekes arcu, izmos férfi, akinek két szeméből úgy áradt a tiszta emberszeretet melege, mint az égék magasságából az aranyos napfény. Odakint szüntelenül zuhogott a hideg őszi eső, vigasztalanul szürke volt az ég, idebent pedig egyszerre a világosság és a poézis derüje terjesztette szét színes szárnyait. Mint-ha a falakon függő színpompás festmények hirtelen valóságos életet kaptak volna, a nagy művészek festett figurái kiléptek az aranykeretekből, beszéltek, kacagtak, sirtak, szerettek... A vastag perzsaszőnyegek is buján zöldelő mezökké változtak a lábunk alatt, a varázslat ereje és fénye terjengett a szobában, amikor a világirodalom büszkesége, Móricz Zsigmond oda belépett. A régi, nyugodt orosz irodalmi világ nagyhirű alakjai jelentek meg a képzeletünkben, amikor Móricz Zsigmondot néztük és egyszerű, csendes beszédét hallgattuk. Akkor fejezte be legújabb irodalmi cikkét, amelyet a mellettünk levő szobában írógépbe diktált és a gépirásos példányt Láng titkár szobájában átjavitotta és még hozzá is írt.

— Elnézését kérem — szóltam — ha zavarom.

— Dehogyan zavar — felelte a nagy író — megszoktam már, hogy munka közben mások is itt legyenek. Én az ablak mellett szoktam dolgozni.

Ezután megkérdeztem tőle, emlékszik-e még arra az időre, amikor Aradon felolvasást tartott?

— Bizony, az már régen volt — válaszolta.

— Hajlandó volna-e most is felolvasást tartani Aradon, mint 1909-ben, amikor a „Nyugat” folyóirat íróival, Ignatussal, Hatvany Lajossal, Babits Mihállyal, Füst Milánnal és másokkal együtt Szöllösi Istvánnak, az aradi Kölcsey Egyesület főtitkárának személyes meghívása alapján jelentek meg az egyesület által rendezett felejthetetlenül szép irodalmi ünnepélyen.

— Szívesen lemennék a feleségemmel, Simonyi Máriaival és íróársaimmal együtt — mondta Móricz Zsigmond nagy érdeklődéssel. — Most is szép programot válnék magunkkal, ha meghívnanánk bennünket. Mindig jó programunk van.

Móricz Zsigmond örvendetes kijelentésel alapján, hazaérkezésem után, azonnal érdeklődtünk a Kölcsey Egyesület vezetőségénél, ahol úgy informáltak bennünket, hogy megfontolandónak tarták a felvetett gondolatot, de az egyesület jelenlegi anyagi helyzete, amely a tagok csökkenése miatt nem mondható kedvezőnek, nagyon nehezé tenné annak megvalósítását. Szerintünk meg kellene ragadni ezt a kedvező lehetőséget és a magyar kultúra terjesztése érdekében mindent el kellene követni, hogy Móricz Zsigmond nagy tehetségének fárosza néhány órára fellángoljon az aradi Kulturpalotában és bevilágítsa az általános leszegényedés miatt, sajnos, most sivárrá vált erdélyi kulturmezőket.

Ez alkalommal elbeszélgettünk a nagymultu, érdemekben gazdag aradi Kölcsey Egyesület vezetőivel arról az emlékezetes eseményről, amikor Móricz Zsigmond és íróársai 1909. novemberben Aradon együtt szerepeltek. Akkor még nem állt az aradi Kulturpalota és az egyesület a város háza nagytermében rendezte irodalmi ünnepélyeit. Az azóta örösisivá nőtt Móricz Zsigmond abban az időben üstökös-ként tűnt fel a magyar szépirodalom egén és sok új alkotásával feljutott a világirodalom, a művészet, halhatatlanjainak magaslatára.

B. L.

Meghalt Karátsonyi Jenő gróf

Budapestről jelentik: Karátsonfalvi és beodrai gróf Karátsonyi Jenő, a máltai lovagrend volt rendkívüli követe és meghatalmazott minisztere, v. b. t. t., cs. és kir. kamarás ma hajnalban meghalt.

A dusgazdag mágnás 73 éves volt és halálát gyógyíthatatlan betegség okozta: a rák.

A múlt év májusában betegeskedni kezdett, de csak három nappal ezelőtt dőlt végleg az ágyának. Tegnap este reménytelenné vált állapota. Felvette a halotti szentségeket. Hajnalban három óraker elvesztette eszméletét és reggel hat óraker meghalt.

Élethalál-harcot vívett a revolveres banditával egy aradi munkavezető

Véres küzdelem a rablótámadóval — A bandita egy szekrénybe rejtőzött el és onnan tüzelt felfedezőjére. — Mindketten súlyosan megsebesültek. — Beszélgetés az aradi kórházban fekvő művezetővel és támadójával

Péntekről-szombatra virradó éjszaka vakmerő rablógyilkossági kísérlet történt Gájban. Ursbach József textilgyári művezető lakásába tört be egy fiatalember rablási szándékból és amikor felfedezték buvóhelyén, revolvert rántott, hogy Ursbach Józsefet lelője. A merénylet nem sikerült, mire a két férfi között adáz birkózásra került a sor, amelynek során a betörő revolverének golyója Ursbach arcába fúródott, de még így is volt annyi ereje, hogy támadóját leüsse. A megdöbbentő merényletről az Aradi Közlöny munkatársa az alábbiakban számol be:

Ursbach József szüleiével együtt apjának a Calea Aurel Vlaicu (Pécskai-ut) 180. szám alatti szőlőjében lakik. Ursbach József rendszerint nappal szokott dolgozni, de az utóbbi hetekben úgy alakult a munkaidő, hogy rendszerint éjjel utánig tartózkodott a gyárban. Pénteken is így történt és már jóval elmúlt éjféli, amikor a Pécskai-utai lakásához ért. A ház amely egy telek közepén áll, szőlővel van körülvéve. Az ajtót Ursbach édesanyja, amikor fia későn tér a gyárból haza, rendszerint nyitva hagyja, hogy fia bejöhessen a lakásba. Az egyik szobában a művezető alszik édesanyjával, míg a másik az idősebbik Ursbach hálószobája.

A revolveres merénylet lefolyása

Ursbach József egyenesen szobájába ment és lámpát gyújtott, majd hozzálátott az előkészített vacsorájának elfogyasztásához. A szobában minden a legnagyobb rendben volt, csupán az ült neki fel, hogy a máskor csendesen viselkedő macska furcsán nyávog és a szobában álló szekrény ajtaját kapargálja. Nem tulajdonított ennek semmi fontosságot és nyugodtan fogyasztotta el vacsoráját. Amikor ezzel kész lett, a macska még mindig a szekrény előtt állt. A művezetőnek ekkor eszébe jutott, hogy valószínűleg egér van a szekrényben, ezért kitérte a szekrény ajtaját. Ebben a pillanatban egy férfi ugrott ki a szekrényből és revolverével rálőtt a megdöbbent művezetőre.

A golyó Ursbach tüle mellett süvített el. A fiatalember nem vesztette el a lélekjeleneit, hanem egy ugrással az ismeretlen férfire vetette magát.

A két férfi között kétségbeesett küzdelem

indult meg. Mindketten a földre zuhantak és vadul hemperegtek, már-már úgy látszott, hogy a betörő kerül ki győztesen az életért folyó küzdelemben, amikor a nagyerejű művezetőnek sikerült legyűrnie támadóját és egyetlen rántással kicsavarta kezéből a fegyvert. A másik pillanatban már rászegelte a revolvert és megadásra szólította fel a betörőt. A lövés és a birkózás zajára felébredt a szobában alvó Ursbachné, aki rémülten sikoltozni kezdett. A fiatal Ursbach egy pillanatra anyja felé nézett

és ezt az alkalmat használta fel a gonosztevő, aki

zsebéből egy másik revolvert rántott elő és Ursbachra lőtt. A lövés talált. A golyó Ursbach József jobb arcán hatolt be és a tüle alatt távozott.

A művezető megtántorodott, arcából vastag sugárban ömlött a vér, de így is, szinte magánkívül a kezében tartott revolver agyával hatalmas ütést mért a gonosztevő fejére. Az ütés után tovább folyt a küzdelem, melynek során a súlyosan sebesült művezető még néhány ütést mért támadójára, aki végül is eszméletlenül esett össze.

Ursbachné sikoltozására addigra előkerült a másik szobában tartózkodó Ursbach is, sőt már a szomszédokból is néhányan jöttek át a lövések zajára. Mire a segítség megérkezett, a művezető is alétan hevert a szoba padlóján. Valaki a közeli Neuman-gyárból telefonon értesítette a mentőket, valamint a rendőrséget, ahonnan csakhamar kiszállottak a helyszínre.

Az iskolában

gyermeküket fokozott mértékben fenyegeti a fertőzés veszélye. Gondoljon rá, hogy védelmet nyújtanak a

Panflavin-pasztilák

A rendőrség részéről Draganescu inspekciós komiszár négy rendőr kíséretében jelent meg és ő intézkedett, hogy Ursbach Józsefet nyomban szállítsák a kórházba. A mentőautón érkezett tüzoltók bekötötték a támadó fejébét, akiről csakhamar kiderült, hogy Ardelean Tódornak hívják, huszonnégy éves fiatalember és a közeli Str. Poetului-uccában lakik. Ardelean Tódornak több helyen betört a feje, a művezető nagyerejű ütése következtében.

A kórházban megállapították, hogy Ursbach József sérülése bár súlyos, de nem életveszélyes. Nyomban megoperálták, a műtét kitünően sikerült és így minden remény megvan rá, hogy hamarosan felgyógyul. Ardelean Tódor kihagyatását még az éjszaka folyamán megkezdte Draganescu komiszár. A betörő elmondta, hogy lopási szándékból tört be a házba. A komiszár első kérdése az volt, hogy miért vitt magával három revolvert, ugyanis még egy revolvert a helyszíni szemle alkalmával a szekrény aljában találtak. Ardelean Tódor erre a kérdésre nem válaszolt. Elmondta a betörő, hogy miután csakhamar a szomszédos utcában lakik, tudta, hogy még e héten éjszakai beosztáson van és ezért ma este belopódzott a házat környező szőlőbe és ott várt mindaddig, amíg a ház ablakai elsötétültek. Arról is tudomással bírt, hogy az ajtót Ursbachné nem zárja be és ilyenformán kényelmesen hatolt be a szobába. Vigyázva, nehogy feldöntsen valamit, eljutott a szekrényig,

amelynek ajtaját szélesre kitérte, hogy az esetleges visszavonulás utját fedezze.

az ajtót is nyitva hagyta. Keresgélni kezdett a szobában de semmit sem talált. Már éppen távozni készült, amikor meghallotta Ursbach József lépéseit. Csak annyi ideje volt, hogy az ajtót becsukja és a szekrényben elrejtőzött. Elmondta még a betörő, hogy amikor Ursbach a szekrény ajtaját kinyitotta,

két revolverrel egyszerre akart rálőni,

de az egyik, ahogy a zsebéből hirtelen előrántotta, kiesett kezéből.

A büntetett előéletű merénylő

A keresztkérdések sulya alatt bevallotta a támadó, hogy a múlt hónapban Bucurestiben járt néhány társával együtt, akiket, vallomása szerint, a fővárosban ismert meg. Ott betörték a Calea Grivitei-i lévő Zisu Vasu-féle vaskereskedésbe. Innen semmi pénzt nem loptak, csupán fegyvereket és az osztozkodásnál neki 18 revolver jutott, hozzávaló töltényekkel együtt. A rendőrségi emberek most a többi 15 revolver sorsa után érdeklődtek és Ardelean Todor bevallotta, hogy a többi fegyvert elrejtette.

Ardelean Todor az éjszakát a rendőrség fogdájában töltötte, de egész éjszaka nagy fájdalomról panaszkodott. Reggel azután felvet-

CENTRAL-MOZGO: D. e. fél 12 óraker, d. u. 3 óraker mérsékelt, d. u. 5 óraker rendes helyárrakkal, Gustav Machaty világfilmje: az EXTAZIS, Főszerepekben: Hedy Kiesler és Aribert Mog.

SELECT-MOZGO: D. e. fél 12 óraker: TRENK mérsékelt helyárrakkal: A MEGZAVART NÁSZUT. Vidám bűnügyi történet. Főszerepekben: Hermann Speelmanns, Elga Brink, Julius Falkenstein és Harry Hardt. Déltűn 5 óraker premierhelyárrak: 8, 10, 15 és emeleten 20 lej repülőbélyeggel együtt.

Aradon először hallhat kétszongorás jazz-hangversenyt egy ragyogóan nívós műsor keretében a

Okt. 22.

VÖRÖS-KERESZT vasárnapi **MŰVÉSZ-ESTJÉN**

Okt. 22.

rendkívül olcsó helyárrak mellett!

Kezdeté pontosan 9 óraker

Jegyek 20-80 leig a Diecezana-útleiben (Fischer Elz-palota) és este a pénztárnál.

MA, minden ünnepnap és vasárnap **Táncos-teadélután a „DACIA“-ban The 6 Singing Boys jazz**

Hölgyeim!

a bunda saison közeledik. — Bundák divatszinekre való festését, régi szőrmők felri-sítését vállalk. vörös rókából ezüst és kékrókat készitünk. szakképzett vegyész-mérnök vezetésével

„STAR“ Első román prómfestőde

Maurovitz Imre,
Arad. Str. Eminescu (Deák F.-u.) 14. 3851

ték személyi adatait, ujjlenyomatot vettek, majd pedig felfektették a törzslapját. Ekkor derült ki, amit Ardelean gondosan eltitkolt, hogy már több ízben volt lopásért büntetve. A detektívök a reggeli órákban Ardeleannal együtt kocsiba ültek, hogy az elrejtett fegyvereket megkeressék. Ardelean vezetése mellett rá is akadtak mind a 15 revolverre a Maros partján, a zsilip közelében. A fiatal gonosztevő egy kukoricás közepén ázott gödröt és egy hátizsákban oda rejtette el a fegyvereket, a gödröt pedig napraforgó levelekkel takarta be. Ardelean azután kötözésre a kórházba szállították és az orvosok tanácsára, rendőri fedezet mellett ott is hagyták. Fejsebei ugyanis szükségessé teszik a kórházi kezelést.

Látogatás a kórházban

Az Aradi Közlöny munkatársa felkereste az aradi közkórházban fekvő, súlyosan megsebesített Ursbach művezetőt. A kórház másodosztályu szobájában fekszik Ursbach József. Ágya körül barátai ülnek, akik érdeklődve hallgatják újra és újra a detektívregénynek is beillő, izgalmas történetet. Jóképű, izmos, magas ember, akit még ez a borzalmas küzdelem és a súlyos sebesülés se tudott teljesen leverni lábáról. Beszélni nehezen tud, mert a golyó pontosan a szája mellett hatolt a jobb arcába, de így is szívesen felel érdeklődésünkre.

— Képzelteti meglepetésemet, amikor az idegen embert megpillantottam. Csak annak örülök — mondja, — hogy édesanyámnak nem lett semmi baja. Az elvetemült ember könnyen őt is megtámadhatta volna. Amikor először rámlott és nekem sikerült legyűrőm, még csak meg sem ütöttem. Nem akartam bán-

ÖT ESZTENDEJE ALSZIK EGY ARADI VENDEGLŐS

Beszélgetés az álomkóros vendéglőssel — Különös betegség, amelynek nem ismerik a kórokozóját — Állva és járasközben is alszik a vendéglős — Mit mond a beteg kezelőorvosa? —

Az afrikai őserdők alattomos, speciális betegségéhez, az álomkórhoz hasonló tünetek között betegedett meg Aradon egy ismertnevű vendéglős, aki idestova már öt esztendeje *ugyszólván egyfolytában alszik*... A tudományos világ valóságos szenzációjaként lép fel rendkívül ritkán egy-egy hasonló eset és az aradi orvosok sem emlékeznek arra, hogy ezzel a különleges betegséggel valaha találkoztak volna. A vendéglős, akinek néhány év előtt még jövedelmező vállalkozása volt, nemrégiben a volt Halász-uccában nyitott vendéglőt és mindenki, aki csak egyszer megfordult az éttermében, látta már a tulajdonost, amint — alvajárhoz hasonlóan — *ült mért ki a sötétben, vagy, valamelyik vendéggel való diskurzus közben elnyomta az álom*...

A volt Halász-uccai vendéglő törzsvendégei megszokták már, hogy B. J. tulajdonos a nap és éjszaka bármely órájában — alszik. Nyáron ott állt sokszor az italkimérés ajtajában és mélyen aludt. Gyakran látják az étterem ajtajában állva aludni

vagy végigcsoszogni az étteremtől a konyháig lehunyt szemekkel.

Ritka alkalom az, ha valaki ébren találja s az is csak néhány percig tart, mert a derék vendéglős szemel ismét lecsukódnak és folytatolagos álomba merül. Ilyen ritka alkalmat volt szerencsém kihalászni a déli órákban, hogy beszélgetést folytattak a különös beteggel.

— Öt esztendeje már, hogy ez az álomkór meglepett — mondja és álmos szemei nehéz pislogással tekintenek szét a sötét mögül. — Semmi különösebb bajom nincs kérem, nem is volt soha, csak egyszerre meglepett ez a be-

és férjemen kezdtek mutatkozni az álomkór tünetei, aradi házi orvosunk tanácsára felutaztunk Budapestre, ahol a legnevesebb orvos-tanárok tanulmányozták ezt a különös betegséget. Férjem jelenleg sokkal kevesebbet van ébren, mint a betegség kezdetén s ugyszólván csak addig tudja lekiizdeni az álomkört, amíg táplálékot vesz magához.

A vendéglősné elmondja még, hogy férje legjobban állva tud aludni s ha úgyban fekvé alszik, állandóan nyugtalan.

A kezelőorvos véleménye az érdekes esetről

A Halász-uccai vendéglőből az orvos rendelőjébe sietek s ott rövid napló-forgatás után megtaláljuk az eset bejegyzését. Fehérköpnyes informátorom az alábbiakban világítja meg az érdekes orvosi esetet:

— A kezdeti stádiumban figyeltem meg a beteget és megkísérletem mindent, hogy segíteni tudjak rajta, azonban az orvosi tudomány éppen úgy nem ismeri ennek a különös betegségnek kórokozóját, mint az afrikai őserdők veszedelmes álomkórját, amelyet állítólag a tse-tse légy csipése okoz. Ennek viszont semmiféle rokonvónása nincs az afrikai álomkórral mely a maláriával rokon és fertőző betegség. Volt páciensem betegségének közvetett okozója az agyalapi mirigyek egyikének elváltozása, amit az orvostudomány Hipofízis néven ismer, azonban közvetlen kórokozóját s így gyógyítási módját sem ismerik. Ez a betegség rokon az acromegalia néven ismert kórral, melynek szimptomái az elefántnagyságra megnövekedett kéz, láb és álka-

SZVETTEREK BARSONY-nál, PIATA AVRAMIANCU NO. 18. LEGJOB — LEGOLCSOB.

tani, gondoltam, elveszem a fegyvert és megleckéztetem a betörés miatt. De ki gondolt arra, hogy ennél a gonosztevőnél még egy revolver van.

Ezután a támadót kerestük fel. Nem lehet eltéveszteni ágyát, annak ellenére, hogy rajta kívül még vagy 18 beteg fekszik a teremben. Mellette rendőr ül, aki egy percre sem hagyja magára a banditát. Ardelean Tódor, amikor lépéseket hall, az arcára huzza a takarót. A rendőr szól rá erélyesen, hogy válaszoljon kérdéseinkre. Vékony, igénytelen külsejű fiatalember. Három-négy kérdésünkre dacosan nem felel, végre szölgásra bírom, amikor megkérdem, hogy miért tört be?

— Miért? — rája rá — pénzért.
— Ha látta, hogy felfedezték, miért lőtt? Mért nem adta meg magát? Gyilkolni akart? — kérdezzük.

— El voltam én szárvá mindenre...
A rendőr sürget, hogy fejezzük be a beszélgetést, még egy kérdést teszünk fel, hogy vajjon nem volt-e haragosa Ursbach Józsefnek. Erre már nem is válaszol, csak tagadólag rázza a fejét. A rendőr világosít fel azután, hogy ezt már kérdezte a komiszár is tőle és akkor megmondta, hogy Ursbachot nem is ismerte. A nagyszabású bűnygyben nem fejezték még be a nyomozást, mert a rendőrség kutató Ardelean viselt dolgai után.

tegség. Egy kitiinő aradi orvos kezelt először s azt mondta, hogy az orvostudomány jelenleg nincs még tisztában ennek a különleges betegségnek kórokozójával s ezért a *kezelés csak tapogatózás a gyógyulás felé*... Voltam Budapesten is, végigjártam valamennyi klinikát, valamennyi orvostanár megvizsgált — de egy sem tudott segíteni rajtam... *Most már idestova öt éve alszom* — néhány perces megszakításokkal — egyfolytában.

Az ötéves álom áldozata

Miközben beszél, nyelve egyre nehezebb lesz s feje lecsuklik az italmérő pultra... Ismét hatalmába kerítette a különös álomkór, amelyből csak néhány percre tér magához, hogy aztán újra és újra az álom rabja legyen. Felsége közvetlen modoru, előzékeny üzletaszony, aki szűkebb birodalmába, a konyhába vezet és elmondja, hogy férje, aki évek előtt igen gazdag ember volt, betegségének áldozata.

Nagyonából úgy forgatták ki, hogy olyankor iratták alá a szerződést vele, amikor félálomban volt.

— Csak abban reménykedünk, hogy az orvostudomány haladása oda vezet, hogy megtalálják férjem betegségének kórokozóját. Öt év előtt, amikor még jól birtuk magunkat

pocs, vagyis bizonyos csontok aránytalan kifejlődése. A Hipofízis a legritkább betegségek egyike, még az acromegaliánál is ritkábban fordul elő és az orvostudomány nagy érdeklődéssel, buzgalommal fáradozik azon, hogy kórokozóját megtalálják.

Addig is az aradi vendéglős gyermeki bizalommal alszik tovább és várja az orvostudomány új hajnalát, amely meghozza számára az ébredést... Csányi Piroksa.

Croupon, Blank, gépszij,

mindennemű

felsőbőrök,

kezyübőrök és

cipészkelek

kaphatók gyári áron

Grigore Alexandrescu RT.

börgyár lerakatánál

Schwartz A. & Co.

bőrnagykereskedő cégnél

Arad, Bulev. Reg. Maria 17.

(Andrényí cég mellett.)

3857

MEGERKEZTEK

a sfântu-gheorghei fajence kályhák!

Kapható kizárólag „CEBAMICA“ kályhás cégnél Bul. Reg. Maria 9 (Uj Neuman-ház.) 3928

Szindikátust alakítanak az aradi ügyvédek és közjegyzők

Erdekes tervezet az ügyvédi kamara vasárnapi közgyűlése előtt — Minden aradi ügyvéd új jövedelemhez jut — Háromezer lej havi előleget vehetnek fel a szindikátusi tagok — Aradi jogász érdekes nyilatkozata

Az aradi ügyvédek anyagi helyzetük megjavítására és érdekeik védelmére már több ízben igyekeztek akciót indítani. Az eddigi mozgalmaknak azonban kevés sikerük volt, az ügyvédtársadalom helyzete semmivel sem javult meg. Sőt, a krízis növekedésével, a konverzió eljövételével még inkább rosszabbodott. Most újabb nagyarányú akció foglalkoztatja Arad ügyvédtársadalmát, egy olyan mozgalom indult meg, amely a kisebb klientelával bíró ügyvédeknek is havonként megfelelő jövedelmet biztosít. Vasárnap délelőtt tíz órára hivták össze az aradi törvényszék első emeleti 102-es számú termébe az aradi ügyvédi kamara tagjait, hogy az akció sorsa felett döntsének. Minden aradi ügyvéd írásban kapta meg az erre vonatkozó javaslatot, amely oda konkludál, hogy

az aradi ügyvédek és közjegyzők szindikátusba tömörülnének.

Erdekes alapszabály-tervezetet dolgoztak ki az új szindikátus részére. Arról van ugyanis szó, hogy az ügyvédek megszüntetik a szerződések készítése terén azt a nagy konkurenciát, amely eddig uralkodott és egységes taritást állapítanak meg, amelyet minden szindikátusi tag köteles alkalmazni. A tervezet szerint a törvényszék csak abban az esetben hitelesíti a szerződéseket, ha azokon a szindikátus igazolója szerepel. Az igazoló utóirat azt bizonyítja, hogy a szerződést ügyvéd készítette el. A szindikátus tagjai kötelesek a beírástól honorárium negyven százalékát a szindikátus pénztárához befizetni, míg a fennmaradó hatvan százalék felett teljes mértékben rendelkeznek. A negyven százalékból ötöt az ügyvédek nyugdíjalapjának javára könyvelnek el, míg a 35 százalékot a közös alapra fizetik be.

Ezt az alapot havonként osztják szét a szindikátus összes tagjai között.

Ily módon tehát azok az ügyvédek is jövede-

az ügyvédek rokonaiknak ingyenes szolgálatot végezhetnek. Abban az esetben, ha a kliens elkészíteti az ügyvéddel a szerződést és annak honoráriumát nem fizeti ki, a károsult ügyvéd köteles nyomban jelentést tenni a szindikátusi irodában, ahol megteszik a szükséges lépéseket a kliens ellen.

Hasonló alakulat már esztendőök óta működik Bucurestiben és Craiovában és ezeknek a mintájára készül az aradi szindikátus is, amelynek megalakításától sokat várnak az aradi ügyvédek. Az ügyvédi kamara egyik vezető tagja a következőkben foglalta össze az aradi jogászok nagyrészének véleményét:

— Az éles konkurrencia megszűnése az egységes tarifa elfogadásával mindenképpen elősegíti a kollegiális kimélyítést és az a negyven százalék, amelyet az ügyvédek a szindikátusi pénztárba fizetnek, nem jelent számukra veszteséget. Legalább ennyi engedményt kapnak ugyanis az éles konkurrencia folytán a kliensek, ha alkudoznak az ügyvédekkel. Nem akarunk magas taritást számítani, nem akarunk trösztöt alakítani csupán egyet kívánunk: becsületes ellenszolgáltatást a becsületes munkáért. A kevés klienssel ren-

Ne mulassza el sorsjegyét megvenni az

ILIESCU BANKBAN

szerecsés főelárusító Arad, Str. Bratianu 3.

delkező, szegényebb ügyvédeknek majdnem teljes egzisztenciát jelent a szindikátus, hiszen számításunk szerint több ezer lej jut havonként egy-egy tagnak a szétosztandó alapról. Természetesen bekapcsoljuk a szindikátusba a közjegyzőket is, akiknek közreműködése nélkül a szindikátus nem tudná megvalósítani céljait.

Aradi jogászok körében mindenesetre sokat beszélnek a készülő akcióról, amelynek sorsa felett a vasárnapi kamarai közgyűlés lesz hi-

Üdít és szépít
Germandrée
Buder és Crém

Helyszíni tárgyalást rendelt el az aradi járásbíró az állam és a Tagányi-örökösök közötti birtokperben

Miklós királyi herceg levele a periratok között — Bonyodalmak egy curtici-i bérlet körül

Az aradi járásbíró ma Tagányi Sándor dr. örökösének ismeretes birtokperét tárgyalta. A per három év óta folyik az állammal, amely egy bérleti szerződés megsemmisítését kéri a bíróságtól. Még 1925-ben vett bérbe az azóta elhunyt Tagányi Sándor dr. az államtól egy 150 holdas birtokot Curtici község közelében. A bérleti szerződésben Tagányi dr. kötelezte magát arra, hogy fajlovakat tenyészt és megfelelő mennyiséget átenged belőlük a hadseregnek. Négy év múlva a földművelésügyi miniszterium felbontotta a szerződést azzal az

indokolással, hogy az aradi földbirtokos nem tartotta be annak pontjait. Tagányi dr.-t kilakoltatták a birtokból, mire a földbirtokos a bíróságnál indított pert az állam ellen, birtokbalyozását kérve mindaddig, amíg a szerződés ügyében bírói ítélet el nem hangzik. A bíróság helyt adott a kérelemnek és visszahelyezte a birtokba Tagányit.

Az állam ekkor pert indított — ugyancsak

HEDY KIESLER nagy művészettel, sok finomsággal megjátszott erotikus filmje, az EXTAZIS ma egész nap a CENTRAL-mozgóban

lemhez jutnak, akik nem készítenek szerződéseket. Az alapszabálytervezet módot ad az ügyvédeknek arra is, hogy járandóságukra előleget vehessenek fel, amennyiben kijön, hogy minden ügyvéd havonként háromezer lejes előleget vehet fel havi járandósága terhére napi kétszáz lejes részletekben. Ily módon akarnak segíteni azokon, akik kis klientelával rendelkeznek, amely nem biztosítja megfelelő módon egzisztenciájukat.

A megalakítandó szindikátus élén igazgatóság áll, azonkívül ellenőrző-bizottságot alakítanak, amelynek az a feladata, hogy a visszéléseket és a zugirászatot leleplezze. Azokat az ügyvédeket, akik a maguk céljaira használják fel a szindikátusi pénztárnak járó negyven százalékos kvótát, fegyelmi bíróság elé állítják, s kizárják az ügyvédi kamarából. Megengedik azonban az alapszabályok, hogy

vatott dönteni. A terv érdekessége folytán előrelátható, hogy az összehívott közgyűlésen az aradi ügyvédi kamara tagjainak legnagyobb része megjelenik. A legnagyobb várakozással mindenesetre az anyagilag rosszabbul szituált ügyvédek tekintenek az akció elé, hiszen a mai időkben nem megvetendő egy havi két-három ezer lejes biztos jövedelem, ami — ha nem is jelent megélhetést — de mindenesetre alapot szolgáltat az egzisztenciáért vívott küzdelemben.

Marosi Rudolf.

Pilisiné kozmetika

Verbos-ház (Minorita-templommal szemben.) — Szeplők és mindenféle szépséghibák szakszerű eltüntetése.

az aradi járásbírósnál — és Tagányi dr. kilakoltatását, valamint a szerződés felbontását kérte. A bíróság több ízben tartott tárgyalást az ügyben, tanuk egész sorozatát hallgatta ki. A bizonyítási eljárás során Tagányiék jogi képviselője Miklós királyi herceg egyik levelét mutatta fel, amelyben elismeréssel nyilatkozik a curtici-i birtokon tenyésztett lovakról. Ezzel a levéllel igyekezett megcáfolni a birtokos a miniszterium ama kifogását, hogy a Curticion tenyésztett lovak nem fajállatok. Ma tárgyalta újra a bíróság az ügyet. Ionescu járásbíró helyszíni tárgyalás megtartását rendelte el és úgy döntött, hogy a bíróság november 4-ikén száll ki Curticira, ahol újból kihallgatják az összes tanukat. A bíróság kötelezte az állam képviselőjében megjelent dr. Lepa Valér államügyvédet, hogy a miniszterium által felvett jegyzőkönyveket is mutassa be a tárgyaláson.

DELA LIPINSKAJA

a világhírű diseuse 1933. október 30-án, hétfőn este 9 órakor tartja egyetlen

előadó-estjét

3902

a Kulturpalotában. A terem fűtve lesz. Jegyek Sándor Ferenc könyvkereskedésében (Bulev. Regina Maria.)

Férfiszövet kiállítás — minden elfogadható árban
RECORD áruházban Strada Eminescu 15. Női divatszövetek, vásznak, flanelok, paplanok
 (Deák F.-u.) most szenzációs olcsó árban.

H I R E K

A hid alatt...

Nagy ricsaj van Budapesten a hid alatt és felett. Egy darabról esik a szó, amely im beérkezett. Ez a kérdés izgatja most pro és contra Helicont, Erről írják a legújabb nagy szinügyi lexikont.

Indig írta saját művét és ha igen tényleg-e? Holitschertől származik-e a vitás mű lényege? Állagot írt hozzá Indig, vagy lényegét gyurt Ottó? Jobb kezével íratott-e a darabhoz a mottó?

És a pesti összlapokat most csupán az érdekli, Hogy Holitschert moraliter hány százalék illeti?

S ha Job írta Holitscherrel a vitatott darabot, Akkor Indig tantiémet ugyan miért is kapott?

Ezen töröm a kis eszem éjszakán és nappalon, Nyugtairássá fajult hát a pesti irbdalom, Fölmerül tehát a kérdés, felelj rája Indig, oh! Mily mértékben használtatott a hid alatt indigó?

Indig ajkán e kérdésre ártatlan válasz fakad, Ugy találtam én a témát lent a lyukas „hid alatt”.

UNGÁR SÁNDOR.

— **IDÓPROGNÓZIS:** Északkeleti légáramiás, változó felhőzet, helyenként erősebb lehűlés és reggeli köd várható.

— **Miklós királyi herceg Bucurestiben.** Bucurestiből jelentik: Miklós királyi herceg lasiból, ahol a katonai repülőteret vizsgálta felül, ma visszatért a fővárosba.

— **Ma ünnepelte meg Svédország Nobel díj szünetének századik évfordulóját.** A dinamit feltalálójának és a békedíj alapítójának sírját ünnepies keretek között megkoszorúzták. A centennárium alkalmából Nobel életrajzáról új kiadás jelent meg.

— **Sztrájkolnak a bucaresti-i diákok.** Bucurestiből jelentik: A fővárosi mezőgazdasági akadémia hallgatói a magas vizsgadíjak miatt sztrájkba léptek. A sztrájkhoz ma a többi bucaresti-i főiskolák is csatlakoztak. A diákság tüntető felvonulást tervez követelésének nyilvános kihangsúlyozásának céljából.

— **A Reichstag-pör mai tárgyalása.** Berlinből jelentik: A Reichstag-pör mai tárgyalásán az elnök bejelenti, hogy egyelőre csak egy tanút hallgatnak ki, majd ezután helyszíni szemlét tartanak. Jelentéktelen tanuvallomás után meg is történt a helyszíni szemle.

— **Fontos ügyeket intéz el dr. Botioc polgármester Bucurestiben.** Botioc Elek dr. polgármester — amint már röviden jeleztük — vasárnap délelőtt Temesváron át Bucurestibe utazik, hogy a város számos nagyfontosságú ügyében az illetékes fórumoknál interveniáljon. A polgármester elintézésre váró ügyei között szerepel a viadukt, a munkanélküli segélyakció egymillió lejes szubvenciójának, a megüresedett mérnöki állásnak ügye és a városi autók rendes adójának 50 százalékos csökkentése is, melyet szeretne Bucurestiben elintézni. Ugyancsak interveniálni készül a polgármester a városi tüzelőanyagok eladását ügyében is, valamint utána néz, hogy miért nem hagyta jóvá a központi árleítési bizottság a városi aszfaltburkolat javítására hirdetett nyilvános árleítésének eredményét? A polgármestert távolléte alatt Tatu alpolgármester fogja helyettesíteni.

INGYEN ADUNK

minden

sorsjegyvónknak
 egy 1934. évi 80 oldalas
 nagy családi naptárt!

GOLDSCHMIDT BANK R. T.

— Az Aradi Közlöny sportvonalának utasai Budapesten. Budapestről jelentik: Az Aradi Közlöny sportvonalának utasai nagyszereűen érzik magukat a magyar fővárosban. Az utasok tömegének legnagyobb része résztvett a Ripensia—Ujpest-Hungária izgalmas, érdekes mérkőzésén s a nap többi idejét rokonok, jóbarátok, ismerősök látogatásával, majd estéjükét az elegáns budapesti lokálokban s az értékes műsorokkal rendelkező színházakban és orfeumokban töltötték. Vasárnap az olaszmagyar válogatott labdarúgó-mérkőzés képezi a nap eseményét, amelyen az Aradi Közlöny utasainak legnagyobb része megjelenik.

— **A rendőrség és a Munkakamara tisztviselőinek szeptemberi fizetését még most sem utalták ki.** Már az októberi állami tisztviselői fizetések is esedékessé váltak, de az aradi rendőrség és a népjóléti minisztérium hatásköre alatt működő Munkakamara alkalmazottjai számára még mindig nem érkezett meg a szeptemberi fizetés. A többi tisztviselői kategóriák már megkapták a szeptemberi illetményeiket, csupán a fent említett két tisztviselőcsoport kénytelen még mindig várni. Hogy mi idézi elő ezt a szokatlan késést, arról az aradi pénzügyigazgatásnak nincs tudomása.

— **Halálozás.** Kuntz János, az Aradon is széles körökben jól ismert gyógyszerész életének 75. évében rövid szenvedés után elhunyt Taucon. Az elhunyt földi maradványait Taucon helyezték örök nyugalomra az egész környék gyászoló közönségének részvétele mellett, Kuntz János halálát özvegye és gyermekei, valamint nagyszámú kiterjedt rokonsága gyászolja. A gyógyszerész halálának híre Aradon is őszinte részvétet keltett.

Okt. 29-én

373

a **DIANA**-sósorszesz nagy meglepetéssel kedveskedik fogyasztóinak. Olvassa el figyelmesen 29-iki számunkat!

— **A városi anyakönyvi hivatalban szombatn tizenhat esküvő zajlott le,** amelyek között érdekességül fogva kiemelkedett szécsi Szigethy Baba, az ismert aradi sportlady esküvője dr. Hoffinger Károly aradi ügyvéddel. A fiatal pár esküvőjén dr. Moga Romulus rendőrkezes és Kurjaki Rudolf CFR-vezérfelügyelő szerepeltek tanúként. A boldog ifjú pár után egy másik érdekes esküvő folyt le, amennyiben Diószeghy József 60 éves aradi nyugdíjas tisztviselő esküvőjén örök hűséget Arnold Éva 55 éves menyasszonyának. Az esküvői szertartáson ugyancsak két nyugdíjas tanu szerepelt: Gruber Gyula és Zombory János. Az esketési szertartásokat dr. Velcsov Géza és Tatu János alpolgármesterek végezték.

A taristanők medvekalandja

A Tátrában Pesztecká Pavuna és Kazimira Blazsková lengyelországi (zakopanei) turistanők éltek át különös kalandot. A turistanők kirándulást tettek a Tátrában, ahol a hosszú gyaloglás után uzsonnázni ültek le. Hirtelen rettenetes bögésre és robajra riadtak fel. Nem messze tőlük a cserjésből egy hatalmas medve ugrott elő. A nők a rémülettől szinte megdermedtek. A medve melléjük cammogott, felfalta az uzsonnákat, majd jóleső dörmögéssel eltűnt a rengetegben. A két turistanő ekkor rémülten menekült el a különös kaland színhelyéről és Poprádig meg sem álltak.

Ujdonságok:

Női- és férfi fehérneműkben,

paplanokban

RUTTKAY & BOTYE

372

cégnél

Márkás chromnikkel

modern

csillárok

bámulatosan olcsón,

óriási választékban:

Butorközpont-nál

BENE & COMP., ARAD,

3906

Bulev. Regina Maria No. 22.

— **Uj építkezések Aradon.** Aradváros építkezési bizottságának legutóbbi ülésén tizenhárom új ház építkezési tervzetét hagyták jóvá. Az új építkezési tervek között arányaiban és modern koncepcióinál fogva két terv emelkedik ki. Az egyik új, magasföldszintes, egyemeletes villa, teljesen modern stílusban a volt Szent László-ucca 3. szám alatti telken fog felépülni Szerényi Géza aradi vállalkozó tulajdonában, míg a másik egy ugyancsak modern stílusú, magasföldszintes családi ház. Gál József, a Soc. Bancara aradi fiókiának vezető-tisztviselője és családja számára épül fel a Str. Vichentie Babes-uccában. Mindkét modern stílusú építkezést Madár Géza aradi építész irodája intézi.

— **Gyengélkedés idején,** különösen ha a rosszullétet szorulás fokozza, a természetes „Ferenc József” keserűvíz fájdalommentes székürülést és kielégítő emésztést hoz létre. Híres nőorvosok a legnagyobb elismerés hangján írják a valódi Ferenc József vizről, mert ez a kritikus korban is hosszabb időn át alkalmazható, anélkül, hogy kitünő eredménye változnék.

— **A kéményseprési és vízdíjak leszállítását kérték a háztulajdonosok.** Ma délelőtt dr. Albu Kornél, az aradi Háztulajdonosok Szindikátusa elnökének vezetésével a választmányi tagok nagy csoportja jelent meg dr. Botioc Elek polgármesternél. A küldöttség a vízdíjak és a kéményseprési illetékek leszállítását kérte a polgármestertől. A polgármester szakreferenseket kéretett be, akik az ügyek állását ismertették. Így derült ki, hogy a város már tulajdonképpen elhatározta, hogy 30—40 százalékkal csökkenti a kéményseprési illetékeket. A vízdíjak leszállításának ügye a polgármester szerint már nem olyan könnyű dolog, tekintve, hogy a város már eddig 5 és félmillió lejt fordított átalakítási célokra és amelynek eredményeképpen a közeljövőben Aradon lesz Romániában a legjobb ivóvíz. Ennek ellenére a polgármester ígéretet tett, hogy hamarosan legalább 25 százalékos redukción fog véghezvinni.

— **Ischiásnál egy pohár természetes „Ferenc József” keserűvíz** reggel éhgyomorral véve előmozdítja a gyomor és belek működését s könnyű székletet biztosít.

— **Öngyilkos kolozsvári fakeskerkedő.** Kolozsvárról jelentik: Ma reggel Kolozsvárott öngyilkosságot követett el Lág Gábor 42 éves közismert fakeskerkedő, a Vatra-fatelepe társtulajdonosa. Az öngyilkosságot Vaida-ucca 5. szám alatti irodahelyiségében követte el, ahol revolverével föbelőtte magát és nyomban meghalt. Hátrahagyott levelében azt írja, hogy megunt már az élet küzdelmeit és még épp ésszel válik meg életétől. Kolozsvárott nem hiszik, hogy anyagi okok rejlenének az öngyilkosság mögött, mivel a fakeskerkedő szolid, vagyonos ember hírében állott és tragédiája az egész városban általános mély részvétet keltett.

Hólyaghurut, vesekő, hólyagkő

betegek igen jutányos árban szakorvosi kezelésben részesülnek a POSGAY-szanatórium urológiai osztályán. Napi díj teljes ellátással 100 lej.

Kedden és pénteken 9 ó. igen mérsékelt áru rendelés bejáró betegek számára.

— Noorden professzor a budapesti mikrofon előtt. Noorden professzor, a világhírű tudós, a világ egyik legismertebb orvosa, aki az anyagcsere-betegségek és a cukorbetegség leghíresebb szaktekinthelye, Bécsből Budapestre érkezett. A professzort egy konzervgyár hívta meg Budapestre. A konzervgyár igazgatósága bemutatja az orvosprofesszornak egy új paprikakészíténi gyártási módját. Noorden professzor, a híres cikk-cakk koszt propagálója, amint két héttel ezelőtt részletesen nyilatkozott, nagy véleményével van a paprika vitamintartalmáról. Ma, szombat este a budapesti rádióban is szerepelt Noorden tanár. Dalmady Zoltán egyetemi tanár interjúolta meg a mikrofon előtt az aktuális orvostudományi és táplálkozás-problémákról.

— Szívbetegnek és érelmeszesedésben szenvedőknek a természetes „Ferenc József” keserűviz használata könnyű és pontos bélműködést biztosít.

— Fogva marad a gyermekgyilkos anyja. Az aradi törvényszék vádta ma foglalkozott Hoffmann Erzsébet, az újszülött csecsemőjének meggyilkolásával vádolt aradi cselédleány vizsgálati fogsága meghosszabbításának ügyével. Miután a harminc napos vizsgálati fogság lejárt és a bünyői eljárás még nem nyert befejezést, a bíróság újabb harminc nappal hosszabbította meg Hoffmann Erzsébet fogvatartását.

Reinhardt nem tudja, hol született

Amint ismeretes, Reinhardt a pozsonymegyei Stomán született és mielőtt a német állampolgárságot megszerezte, magyar állampolgár volt. Reinhardt most Párisban tartózkodik és az újságírók megkérdezték tőle, hogy voltaképpen milyen nemzetiségű. Reinhardt erre azt mondta, hogy nemzetközi, mert azt a helyet, ahol született, ebben a pillanatban egyszerre reklamálja Ausztria, Magyarország és Csehszlovákia.

CHANDU A NAGY ? ? ? MAGUS

— Gyermekgyilkossággal vádolt nagylaki gazda. Az aradi törvényszék érdekes gyilkossági ügy tárgyalását tűzte ki a jövő hét péntekjére. Az ügy vádlottja Sas Miklós nagylaki gazdálkodó, akit azzal vádolnak, hogy kisgyermekét a Marosba fojtotta. Ez év tavaszán történt az eset, amely annakidején nagy feltűnést keltett. Sas Miklós összeveszett feleségével, majd a veszekedés nyomán támadt dühében talicskára tette kislát és a Maros-partra rohant vele. A kisfiu holttestét néhány nap múlva fogták ki Szeged közelében. Sas Miklóst letartóztatták, azzal a váddal, hogy gyermekét a Marosba fojtotta, mert így akart bosszút állni feleségén, a gazdálkodó azonban mindvégig, a vizsgálat egész során tagadta, hogy gyilkolt volna. Azt mondta, hogy talicskán végigvitte gyermekét a parton és a kisfiu belefordult a vízbe, ahonnan nem sikerült kimentenie. Tizennégy tanút hallgattak ki a vizsgálat folyamán és a terhelő tanuvallomások nyomán emelték a gazdálkodó ellen a gyilkosság vádját. Az aradi törvényszék első szekciójához került az ügy, amelynek tárgyalása pénteken lesz.

SELAGIAN tanár román nyelvkurzusát

hétfőn és csütörtökön este 7 $\frac{1}{2}$ —8 $\frac{1}{2}$ óra-
kor a haladók, kedden és pénteken este
7 $\frac{1}{2}$ —8 $\frac{1}{2}$ óra-
kor a kezdők részére a Fiu
Felső Kereskedelmi Iskola III. B. osztá-
lyában (földszint, balra) tartja. — Új je-
lentkezők korlátozott számban még felvé-
tetnek. Tandíj: 100. — Lej havonta. 3959

— Az Aradi Chevra Kadisa — Szent Egy-
let — folyó hó 29-én, vasárnap délelőtt 9 óra-
tól 1 óráig a zsidó hitközség emeleti tanács-
termében tagfelvételt tart.

— Pervesztes lett Aradváros. A városi gépzemek egyik volt mechanikusának ügyében hozott ma ítéletet az aradi járásbíró. Höhn János volt művezető, akit leépítettek a gépzemekről, perelte be a várost, amelytől 309 ezer 500 lej követelt, azon a címen, hogy tizenkilenc éves szolgálata során nem kapott szabadságot. Höhn 1910-től egészen 1929-ig állott az aradi városi gépzemek szolgálatában és ebocsátása után a városházán működő iparhatósághoz nyújtotta be keresetét a város ellen. A per során a város azzal védekezett, hogy Höhn egyszerű munkás volt csupán, akinek nem járt szabadság. Az iparhatóság elutasította a keresetet, mire a művezető a járásbíróhoz fellebbezett. A bíróság több tárgyalás után, ma hozta meg döntését. Chiroiu Silviu járásbíró ítéletében részben helyt adott a keresetnek és 59.250 lej megfizetésére kötelezte a várost. Az ítélet indokolása kimondta, hogy Höhn beosztásánál fogva több volt, mint egyszerű munkás és így joga volt szabadságra, illetve a szabadságért járó kárpótlásra.

Figyelem!

TEREZIA FELTER

külföldi tanulmányutjáról hazatérve külföldi mintára teljesen újonnan berendezett kozmetikai szalonjában a legmodernebb, itt még nem ismert arckezeléseket végzi különösen szakértelemmel pattanások, szeplős arcokat, arvasalásokat (ráncook ellen), hajszálak, szemölcsök végleges eltávolítását, legújabb pakkolásokat stb. Ortutay-palota (Str. Eminescu 14.) 3961

— Csak délelőtt lesz tanítás az aradi elemi iskolákban. A közoktatásügyi minisztériumból ma érkezett meg újra az a rendelet, amely megengedi az aradi elemi iskolák igazgatóinak, hogy csupán délelőtt tartsanak előadásokat, mint ahogyan ez a rendszer az elmúlt tanévben is általános megelégedést keltett a szülők körében. Botioc dr. polgármester intézkedett, hogy a rendelet már hétfőn az összes aradi elemi iskolákban életbe lépjen.

Üzleti könyvek, számlarendezők a CULTURA könyvkereskedésben.

A mai gyerekek

Az anya ijedten látja, hogy a négy-
éves kis Palkó az almája alatt áll és eszi
az éretlen almát.

— Jesszusom! Hányat ettél már meg,
Palkó?

A gyerek flegmán néz az anyjára:

— Tudhatnád, anya, hogy még nem
tudok számolni!

CHANDU A NAGY ? ? ? MAGUS

A Növédelmi Hivatal kérelme

A sárguló lombot őszi szél fosztja le a galyakról.

Ez a szél járja át annak a számos — csak tépott rongyokba burkolt — szegény asszony-
nak, ember- és gyermeknek tagjait, akik nap-
ról-napra előzőnk a Növédelmi Hivatal helyi-
ségét és panasszal, könnyekkel ostromolják az
ott dolgozó munkatársakat.

Az ostrom hiábavaló, eredménytelen. Üre-
sek a szekrények, a ládák! Nincs meleg ruha,
kendő, kabát, nincs sem nagy, sem kicsiny cipő!

A meztelen lábú gyermekek szomorúan
vádoló tekintete lelkünkbe markol. Hiszen még
csak ősz van, — mi lesz télen?!

Mindnyájatokhoz szólok édes Asszony-
testvéreim! Nem sokat, de valamicskét juttas-
satok egy-egy szekrényetek tartalmából: hor-
dott kabátot, selejtezett ruhaneműt, kopott láb-
belit és áldozatos lelketek saját, boldogító jó-
cselekvésének érzetében megtalálja jutalmát.

Bár találna el gyenge szavam a Ti szível-
tek közepébe!

A Növédelmi Hivatal (Str. Greceanu, Pe-
rényi-ucca 20.) szegényei minden napon eped-
ve várnak adományaitokra. Az ő nevéükben
kér és szól Hozzátok

Vásárhelyi Janka.

URANIA

Ma, vasárnap 5 órától 8, 10, 13 leies helyárák
5 órától 16, 18, 20 leies helyárák
A szezon legszebb és legbájosabb operettje:

Bárki vagy — szeretlek ... (Orlow)

Liane Haid, Petrovich Szvetislav.
felejthetetlen alakítása.

Granichstaedten zenéje. Neufeld rendezése.

Ezt megelőzi: KIRALYI ÜNNEPSÉGEK
A PELES KASTÉLYBAN

Délelőtt 11 órakor 8—10 és 13 lei. Kettős műsor:

Congorilla | Gustav Fröhlich és Bri-
németül beszélő expe- | gitte Helm legjobb filmje
diciós filmszenzáció. | GLORIA

Jön: SARGA BARCA!

Blissa Landi, Liene Barrimere kiváló alakítása.

— A Kölcsey Egyesület megkezdi téli elő-
adásait. A Kölcsey Egyesület a nyári hónapok-
ban csak a Közművelődési Palota számára vá-
sárolt magyar könyvekkel szolgálja a közmű-
velődést. Az elmúlt évben tizezer lej áru mű-
vet vásárolt a könyvtár számára, melyet tag-
jai ingyen használnak. Látogatott, népszerű
előadásait a Kölcsey Egyesület a jövő hónap-
ban kezdi meg. November 12-ikén lesz az első
vasárnap délutáni előadás a Kulturpalotában.
Ennek érdekes műsorában szerepelni fognak
Fischer Aladár elnöki megnyitójával, Olosz
Lajos dr. társelnök Möricz Zsigmond írói arc-
képével, Kövér Erzsébet új verseivel,
Scherhag Ernő a Zenekedvelők Egyesü-
letének Kamarazene-együttesével és Papp
Lajos nagyváradi író vetített képekkel, a
Nagyaranyos mentéről. A Kölcsey-Élet-
iskola az Iparos Kulturház termében no-
vember 19-ikén kezdi meg közművelődési elő-
adásait és folytatja minden hét szerdáján este
6 órakor. Az első előadó dr. Roth Marcell
egyetemi magántanár lesz.

— Dr. Székely László fogorvos hazaérke-
zett, ismét rendel.

KALAP KIRALY.

Hölgyek és Urak figyelmébe!

Mindeelőtt kalapszükségletét fedezné,
tekintse meg a legdivatosabb

KALAPMODELJEINKET

meglepő olcsó árakkal.

KALAP KIRALY,

Str. Mejanu (Forray-ucca) 8. 3940

— Megnyit az Elite-buffé. Új buffé nyílik meg
vasárnap Aradon, a Str. Romanului (Zrinyi-ucca)
1. szám alatt a Bohus-palotában izlésesen beren-
dezett falatozó áll a publikum rendelkezésére. Az
Elite-bodega sikerre számíthat a közönség köré-
ben, mert elsőrendű boraival, nagyszerűen elké-
szített ételleivel igyekszik minden tekintetben
megfelelni a követelményeknek. Külön kis helyi-
ség, izlésesen díszített asztalokkal áll azoknak a
vendégeknek rendelkezésére, akik a bufféban
akarják elfogyasztani a vásárolt ételt, vagy
italokat.

CHANDU A NAGY ? ? ? MAGUS

— Pályadínyertes népdalok a Magyar Otthon
mai hangversenyén. Ma, vasárnap este 9 órakor
tartja meg a „Liszt Ferenc” zenekari egyesület
első őszi hangversenyét magyar népdalok címen.
Ez alkalommal hirdeti ki a Magyar Párt közmű-
velődési szakosztálya népdal-zenepályázatának
eredményét és a pályadínyertes műveket: Bakó
Lászlóné és Matusik István, Fetter Irén énektu-
nár női növendékei adják elő, a kiváló művész
zongorakísérete mellett. A műsor további részé-
ben Szelle Károly dr. értekezik a magyar népdal-
ról. Kászonyi Erzsébet zongoraszámokat ad elő. Len-
vay Ferenc pedig gyermekkorús kíséretében sza-
val. Belépődíj nincs.

Drágul a szörme

Neuländernél még olcsó

Fischer Eliz-palota.

3669

Hétfőn reggel friss dunai tok és kecsge hal érkezik.

Kapható: Birkenheuer Mik-
lós fűszer- és csemegekeres-
kedésében Str. Eminescu 6.

VOJTEK gyógyszerertár ma egész nap nyitva!

Zita excsászárné és az osztrák arisztokraták római találkozó-jának titkai

Mi történt a római Hotel Imperial trónteremében alakított nagy szalonjában? — Utazás Ottó trónörökös házassága körül — A tizenkilenc éves olasz királyi hercegisasszony és Ottó régi barátsága.

Mussolini legutóbb megjelent nyilatkozata ismét aktuálisra tette Zita exkirályné a napokban történt római látogatását. Alább adjuk a feltűnést keltező találkozás eddig ismeretlen részleteit:

Bécs. Az osztrák politikai élet legnagyobb szenzációja a római találkozó, melyen Zita exkirályné az osztrák arisztokrácia hetvenöt vezető tagjával tartott megbeszélést Ottó házasságával kapcsolatban. A találkozóra valószínűleg az adott alkalmat, hogy

Ausztriában rövidesen sor kerül a forradalom miatt hozott Habsburg-törvény megsemmisítésére.

Ottó egyik levelében, amelyet osztrák híveihez írt, célzó is a törvény várható megsemmisítésére és annak a reményének ad kifejezést, hogy „mics messze az idő, amikor ismét szeretett osztrákiai között élhet.”

Hogy mennyi az igazság ezekből a hírekből, nehezen lehetne megállapítani, annyi azonban bizonyos, hogy Dollfuss politikájának irányvonalába esne a Habsburg-törvény megsemmisítése, hiszen a kancellár politikájának célja: visszatérni a rendi Ausztriához, eltüntetni annak a forradalomnak nyomait, amely a katolikus és aulikus Ausztria színeibe vörös és demokratikus színtölköt kevert. Amint ismeretes, Dollfuss azon a politikai utvonalon halad, amelyet Seipel kancellár készített elő számára.

Emlékeztet, hogy a forradalom viharában, mikor Seipel rávette Károly királyt, hogy Svájcba távozzon, ígéretet tett a királynak, hogy a Habsburg-törvény megsemmisítéséért harcolni fog. Beavatottak tudni vélik, hogy Seipel politikai örökségének egyik főpontja volt a Habsburg-törvény megsemmisítésére irányuló harc.

Szerelem és politika

Az általános jelek szerint elérkezett az idő, hogy Dollfuss, Seipel nagy politikai örökségének valóra váltója, megtegye a döntő lépéseket ennek a pontnak a megvalósítása felé is. Ottónak a család, amint ismeretes, az olasz király legkisebb leányát szemelte ki lélettársul. Mária Francisca Anna Romána hercegnő az olasz király öt gyermeke között a legfiatalabb, 1914. október 26-án született, tehát most éppen tizenkilenc éves. A tizenkilenc éves szép hercegisasszony hosszabb idő óta nem él az olasz királyi udvarban, hanem egy kolostorban nevelkedik.

Mafalda olasz királyi hercegnő házassága egyike a legbájosabb szerelmi idilleknek, amelyet az udvari élet krónikásai feljegyezhetnek. A hercegnő egy kiállításán találkozott a hesseni herceggel, beleszeretett és nem sokkal utóbb feleségül ment hozzá. Mária hercegnő házasságától is távol akarja tartani az olasz királyt a politikától, úgy tudják, hogy Ottó és Mária hercegnő között régi barátság van. Mindenesetre Ottó nyári kirándulásai alkalmával többször volt együtt a feltűnően csinos és temperamentumos olasz hercegnővel.

Noha az osztrák legitimisták vezérkara hivatalosan cáfolja a házassági akció híreit, az egyik bécsi lap egy osztrák arisztokrata nyilatkozatát közli, amely élénk fényt vet azokra az eseményekre, amelyek a kulisszák mögött az egész osztrák arisztokráciát lázban tartják. A nyilatkozó osztrák

gróf egyike volt azoknak az osztrák arisztokratáknak, akik október 10-én a kora reggeli órákban a Viareggio-ból érkező gyorsot várták és a gyors talpig feketébe öltözött, sűrűn lefátyolozott utasát olyan mély hódolattal üdvözölték, ahogy csak koronás főket szokás. Minden jel szerint a találkozás a legnagyobb gondossággal volt előkészítve. Hetvenöt osztrák arisztokrata érkezett meg hétfőn Rómába és valamennyien a „Hotel Imperial”-ban vettek ki lakást. A szálloda egyik nagy szalonját átalakították fogadóteremmel. Szerdán, a fogadás napján, már a kora délutáni órákban lezárták nem csak a szalont, de a hozzá vezető szobák és folyosók ajtóit.

A szalomban pedig egy aranyozott trónszéket állítottak fel, amelyet a Múltai lovagok rendje bocsátott ebből az alkalomból rendelkezésre.

A trónszék az ablak előtt állott és a vele szemben levő üvegajtó előtt két zsakettbe öltözött fiatal arisztokrata állt őrt, hogy illetéktelen személyek ne juthassanak be a terembe. Félhatkor a terem már zsufolásig megtelt arisztokratákkal, akik valamennyien feleségükkel együtt jelentek meg a

O'csó iskolai cipőket „EGRA” ezelőtt „RECLAM”

cipőáruházban Arad, Str. Metianu 9. (Forray-ut.) Csakis az Urbán-cukrasz dával szemben szereket be nagy választékban. Gyermekek iskolai erős boxcipők 175 lejtől Női trotteur őszi divatfélcipők fekete és barna — — 275 lejtől Férfi féli és magas prima cipők 295 lejtől

Erős duplatalpu vadászcipők, sportbakancsok. Vásárlás előtt tekintse meg kirakatainkat és választékunkat. Tisztviselőknél, nyugdíjasoknak kedvezmény. 3958

történelminek szánt találkóján. A trónszék mindkét oldalán tíz arisztokrata állt díszőrséget. Pontban hat órakor robogott a szálloda elé Zita excsászárnő autója. Zita kíséretében volt az idősebb Hohenberg herceg, az osztrák legitimisták vezére, a tragikus halált halt Ferenc Ferdinánd idősebb fia, akinek, ha a sarajevói merénylet be nem következik, idővel el kellett volna foglalnia a trónt, amely felé az utat most unokaöccse számára egyengeti.

Az üvegajtó mögött . . .

A fogadás a legnagyobb ünnepélyességgel ment végbe, az arisztokratákat egymásután mutatta be Hohenberg herceg az excsászárnőnek. A bemutatás után az egyes urakat Zita az osztrák helyzetről kérdezte ki. Majd bizalmas megbeszélés volt, amelynek részleteiről egelőre nem szivárgott ki semmi, csupán annyi bizonyos, hogy

a tárgyalások középpontjában Ottó házasságának kérdése és Ausztriába való visszatérése állott.

A jelenlevő arisztokraták a legszigorúbb titoktartásra kötelezték magukat, az avatatlant pedig amennyire csak lehetett, távoltartották az esemény színhelyétől. Az üvegajtó elé példái, amely mögött a trónszék állott, a három legmagasabb osztrák arisztokratát állították, akik hatalmas alakjukkal valósággal elfedték az üvegajtót.

A közvélemény gyorsan tudomást szerzett az eseményről, sőt a lapok már azt is tudni vélték, hogy a szigorúan zárt ajtó mögött miről folyt a tanácskozás. A magyarországi arisztokraták mindenestre távol tartották magukat ettől a találkozótól.

Műlakatosság, gépműhely, fémöntőde, autókalkatrések szakszerű készítése, speciális fogaskerekek marása

Ladislau ASSAEL László
Arad, Calea Radnei No. 35. (volt Radnai-ut 35. szám). 2907
Autogén hegyesztés. Precíziós mérőeszközök gyártása.

Járjunk a színházba

Aradváros és Aradmegye magyarságához:

Az az önzetlen célunk, hogy lehetővé tegyük az aradi magyar színház működését, tevékenységét és mert ez első sorban a nagyközönségtől függ, hozzá fordulunk, hogy ennek rokonszenvét, támogatását nyerjük meg.

Ne hangoztassa senki, hogy a színház lejárt magát, hogy kiment a divatból s helyét a fürge mozi s a csodás rádió foglalta el.

A magyar színházra nagy szükség van, mert ott a művészet falai között, a mindennapi élet küzdelmeiben elfáradt testünk és lelkünk egy-két órára megpihen, felderül, ott magyar levegőt és életet szívunk magunkba. De ne felejtjük azt sem, hogy ma már a magyar színház az egyedüli hely, ahol elhatárolt végzetünk tudatában, nemzeti önértékünk némi kielégítést és megnyugvást talál. Azért, ha a színház ki is ment a divatból, hozzuk újra divatba és szokásba.

Tudjuk jól, hogy a leromlott viszonyok, a pénztelenség nem ad módot a színház gyakori látogatására, de annyi a legszerényebb viszonyok között élő családoktól is telik, hogy havonként két-háromszor, vagy hetenként egyszer elmenjenek a színházba. Mert ha a kávéházakat, vendéglőket, korcsmákat mindennap meg látogatják a törzsvendégek, a kávé, a sör és a bor mellett szívesen elbeszélgető magyar testvéreink, akkor a magyar színházunk nem szabad úresen kongani, ahol a lélek találja meg szórakozását, élvezetét, ahol a magyar eleven művészet üdítő hatása táplálja érzéseinket.

A magyar színház a mi művelt városunkban nemcsak a miénk magyaroké, de Arad egész társadalmára kiterjeszti kulturális hatását. A színművészet bármilyen nyelven szolgálja is a kultúrát, közös kincse a város falai között élő összes lakosságunk nemzeti különbség nélkül. És ha azt akarjuk, hogy a magyarsághoz nem tartozó lakostársaink is szívesen látogassák a magyar színházat s ők is élvezhessék az előadásokat, akkor elsősorban nekünk, magyaroknak kötelességünk a színház művészeti magas színvonalát biztosítani áltál, hogy mi magunk áldozatosan támogadjuk a színházat s látogatjuk az előadásokat.

A színészet támogatása érdekében, a nagygyűlés által megválasztott bizottság általános szótöbbséggel Szendrey Mihály urat jelölte ki s ajánlta Aradváros vezetőségének, hogy az idej színiévadra neki adja át a városi színházat. Mi bízunk benne, mert Elni kell azokban, akik őt szavazatukkal megválasztották és bizalmunkat azért is kell előlecszünk, mert lapjaink híradásai szerint Szendrey Mihály színigazgató minden követ megmozdít egy kiváló s Arad közönségéhez méltó szintársulat szervezése iránt.

A közönség körében vannak azonban, akik ezt az előlegezett bizalmat honorálni idegenkednek, lehet, hogy okkal, vagy ok nélkül. De az illetők nyugodjanak bele a határozatba nemcsak azért, mert a többség igazmondása kötelező a kisebbségben maradt jóakörökre, de még inkább azért, mert az aradi magyar színészet életre keltése nem magánügy, hanem magyar nemzeti közügy, amely előtt mindnyáinunknak meg kell hajolni. Az aradi magyar színészetet nem szabad áldozatul odadobni az egyéni rokonszenv, vagy ellenszenvennek, hanem helyes vagy nem helyes felfogásunkat alá kell rendelni a mindenek felett álló közérdeknek s ez esetben az aradi magyar színészet talpraállításának. Ez az önzetlen, helyes és remes álláspont.

Akit lelke a templomba vonz imádkozni, nem azt nézi, vajon a hívó harang kötele kinek van a kezében, hanem a harang szava után megy s az Isten szolgáinak, a papoknak ajkáról elhangzó igéket ahítja. Éppen így, aki a magyar kultúra templomát akarja felkeresni, az ne a színigazgatót kritizálja.

Talán sokat is beszélünk, de ez még mindig kevés ahhoz, amit még mondani szeretnénk, hogy magyar testvéreinket s Aradváros közönségét meggyőzzük, rábeszéljük és kérve kérjük arra, karolják fel támogassák s hozzanak lehető áldozatot az aradi magyar színészetnek.

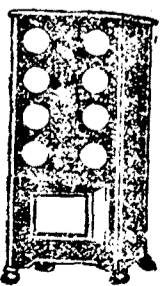
Járjunk a színházba!

A nagybizottság nevében

Arad, 1933. október 22.

Dr. BARABÁS BÉLA
dliszelnök.

FATŰZELÉS

terén vezet a közkedvelt

„ZEPHIR” Folytonégő kályha

10 kg. fával fűt egy 24 órán normál szobát

Szántó Dezső és Fia redőny- és kályhagyár Oradea. 280

Kérjen díjtalan képes árjegyzéket!

Az indításból levonható következtetések

A felvevőre nézve rendkívül fontosak azok a következtetések, melyeket az ellenfél játékból vonhat le s a játszma sorsa sokszor éppen e következtetések helyességén múlik. A baloldali ellenfél hívásából legtöbbször megtudhatjuk, hogy az illető színből még mily lap, vagy lapok vannak nála és kitalálhatjuk terveit a támadás folytatására nézve is.

E következtetések az elhangzott bemondások és a kihívott kártya rangján alapszanak s támpontjaik alábbiakban foglalhatók össze:

1. Az ellenfelek egy, vagy több bemondással éltek. Ez esetben, ha a baloldali ellenfél a partnere által bemondott színből indul, úgy a hívott lapnál magasabb összes kártyák jobbra fekszenek. Ha saját színéből indul, úgy ez egy legalább négyes hosszúságú, többé-kevésbé erős szín.

Ha a jobboldali ellenfél bemondott egy színt és balról mégis más színben indul meg a támadás, királynál alacsonyabb lappal, akkor az indítónak e színből színiglye, vagy dubletonja van, tehát lopás veszélye fenyeget.

2. Az ellenfelek nem licitáltak. Ez esetben csak a kihívott lap rangjából következtethetünk a támadó szándékaira a következők szerint:

I. Ász. Az Ász-hívás történhetik egy hosszú, vagy egy rövid színből; ezirányban az asztalon s a kézben lévő lapok száma nyújt felvilágosítást.

Ha tehát 8, vagy több lapot látunk a színben, akkor a hívás valószínűleg rövid színből történt.

Ha 7, vagy 6 lapot látunk, akkor bizonytalan az eset.

Ha 5, vagy kevesebb lapot látunk, akkor az indított szín a baloldali ellenfélnél valószínűleg hosszú.

Figyeljük meg gondosan, hogy jobbról mily lap esik; ha e lap rangjából arra következtethetünk, hogy balra még legalább két kisebb kártya fekszik, akkor az ász-hívás hosszú színből történt.

Ha balról az ász után ugyanabban a színben folytatódik a támadás, annak dacára, hogy az asztal lapjai kecségető színbontásra nyújtanak alkalmat, úgy az ász színében balfelől lopás fenyeget.

Ha felismerhetjük, hogy az ász színe hosszú, tehát a hívás nem lopási szándékkal történt, akkor valószínű, hogy a baloldali ellenfélnek nincs nyitásra alkalmas más színe. Ász-király, király-dáma, dáma-bub, vagy bub-tízessel az éten.

Az ász-indítás általában arra enged következtetni, hogy a baloldali ellenfélnek a többi színben királya, vagy villája van, vagy pedig egészen gyenge a lapja és csak szemmel ellen védekezik.

Végül tudhatjuk, hogy az ász mellett valószínűleg nincs király, sem pedig dáma.

II. Király. — A király-hívás jelzi, hogy mellette van még az ász, vagy a dáma, avagy esetleg mindkettő. Kivételt képez az az eset, ha a jobboldali ellenfél szanzadut mondott, mert ilyenkor egy kis lappal védett királlyal is szabad indulni.

Jobbfelel nem kell lopástól tartanunk, na minen nem jeleznek dubletont, azaz ha jobbról egészen alacsony lap esik, vagy pedig a dobott lap alatti kártyákat az asztalon és kezünkben látjuk.

Király-hívásnál, ha kezünkben két kis lappal védett dáma, az asztalon pedig csak kis lapok fekszenek, ne tegyük az ütésbe a kéz legkisebb lapját, mert a baloldali ellenfél, akinek feltűnik a legkisebb lap hiánya, azt hiheti, hogy partnere előbb magasabb, azután alacsonyabb lap dobásával dubletonját jelzi, mert a harmadik hívást lopni akarja és így folytatja a színt, miáltal a kéz dámája ütessé lesz. Pld.:

9, 6, 4

(asztal)

A, K, 10, 3

(felvevő)

B, 8, 7

D, 5, 2

Ez esetben a király-indításra dobjuk az 5-öst és nem a 2-est, miáltal a baloldali ellenfél azt hiszi, hogy partnere másodsorra fogja dobni a 2-öst, tehát kéri a szín folytatását. (Vége következik).

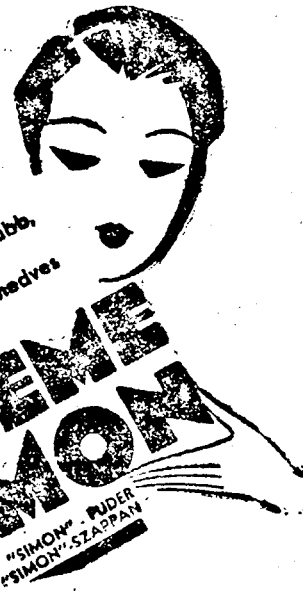
Fényes Loránd.

WELLS: MI LESZ HOLNAP ?
(A jövő regénye)

SÁNDOR FERENC könyvüzletében. 3962

PÁRIZSBAN,
VALAMENNYI SZÉP NŐ
arcbőrének megőrzésére vagy az
annyira dühözni fiatalos arcból elérésére
nem használ más szépség-szer, mint a
"CRÈME SIMON".

mely a leghatásosabb, leghygiénikusabb,
nékülözhetetlen kozmetikai szer.
Reggel és este a lemosásból még, nedves
arcbőrrre egy kevés.

**CRÈME
SIMON**

Kara Győző: »Krisztus sirjába is betemették a kivégzésre felállított fakeresztet...!«

Hazaérkezett Aradra az újabban felállított aradi vértanu-sírok sokat támadott felledezője. — A „szebeni csata“ tömegsírjának tanulsága. Mi a véleménye a külföldi szakértőknek az új történelmi leletekről?

Mélyseges visszatetszés keltettek Erdély egész magyarságának lelkében azok a tudatlanságon alapuló támadások, amelyeket különböző bucuresti-i lapokba csempésztek be a nyomdafestékre éretlen, alkalmi tudósítók az aradi tizenhárom vértanu kegyeletteljes ünnepeivel, valamint a Kara Győző aradi középiskolai tanár vezetése alatt lefolytatott újabb ásatásokkal kapcsolatban. A komoly számbavétel nivóján mélyen alulálló megnyilatkozások nyilván csakis azzal az egyetlen céllal látták napvilágot, hogy a tájékozatlan közvéleményt a magyarság történelmi kegyeletével kapcsolatban tudatosan félrevezessék, egyben pedig alkalmat szerezhessenek arra, hogy utszéli szellemességüket gyakorolhassák az erdélyi magyarság rovására. A támadások középpontjába természetesen belekerült Kara Győző tanár is, aki a napokban érkezett haza Budapestről.

— Nem kívánok semmitéle értelemben reflektálni az elhangzott és megjelent támadásokra. — jelentette ki munkatársunk előtt a kitűnő tanár és történész. — Ennyi komolytalanságot nem szabad észre sem venni. Valahogy csak elviselem még, hogy hiénának neveztek a bucuresti-i lapokban; ez igazán nem fogja csökkenteni fáradozásaink történelmi értékét és hitelét. Az ilyen természetű gyalázkodás, amely olyan témához feni fogát, amelyhez egy egész nemzet történelmi kegyelele fűződik, csak visszafelé sülni el minden jóízű ember előtt és elkövetőit kompromittálja...

— Csak egy esetet mondom el — folytatta beszélgetésünk során Kara tanár. — A szászvidéki Nagydísznódon történt, hogy a község közelében temették el egy hatalmas plateauon a világháború végén lezajlott ugynevezett „szebeni csata“ elesett katonáit. A katonatemető nagy részében a német katonák telemei pihennek, míg az ugyancsak elesett román és magyar katonák számára a nagy katonatemető bejáratánál készítettek két hatalmas tömegsirt. Mindszentek napján, a kivilágításkor a szász lakosság természetesen évről-évre elzarándokolt a temetőbe, hogy az emlékezés és a kegyelet virágszálat elhelyezze a sírokon és egy-egy szál gyertyát meggyújtson az elesett hősök hantján. Megfigyeltem, hogy míg a német sírokon mindenütt lobogott egy-egy szál gyertya, jutott mindegyikre egy-egy csokor őszirózsa: a tömegsírok virágtalanok maradtak.

— Ezt a megfigyelésemet szóvá tettem a

község vezetője, valamint a plébánosa előtt. — mondotta Kara tanár — akik ötlöve-hatolva, mindenestre kényelmetlenül vallották be, hogy bizony a szászok csak a német sírokra tesznek virágokat...

— Mit gondolnak az urak, — kérdeztem meg őket — ezek az egymás mellett most örökös békében nyugvó, egykori ellenfelek, szegények, nem ugyanegy eszméért haltak itt hősi halált? Nem voltak egytormán hősök ők, szászok, németek, románok és magyarok, amikor földadozták életüket nemzetükért?

Lehajtott fejjel hallgatták érvelésemet a plébános is, a bíró is, mialatt a leányom a mindszei kegyelet legelső virágcsokrait a két elhagyatott tömegsírra helyezte el. És ettől kezdve, amint meggyőződtem róla, évről-évre rendszeresen kigyultak a kegyeletteljes emlékezés lángocskája a román és a magyar tömegsírokon is.

— Ugyáltszik, sokak szenvednek még a nagydísznódiak tudatlanságában, — fejezte be elbeszélését Kara Győző — akik nem tudják megbecsülni más nemzetek dicsőséges hőseit. Magyarországon alkalmam volt beszélgetnem számos világhírű szaktudóssal, akik egyöntetűen igazolták az én megállapításaimat az újonnan felfedezett aradi vértanu-sírok hiteleségét illetőleg. Legfőbb bizonyíték a helyi hitelességén, a szabályos távolságokon kívül az a tény, hogy a sírokból megtaláltuk a vértanukkal együtt eltemetett bitófák maradványait is. Hollendonner professzor szakvéleménye szerint, a katonai bíróságok már a Krisztus előtt időkben is a kivégzettekkel együtt temették el a megbélyegző bitókat és tudományos tény, amelyet komoly egyházi vezető-emberekkel is megerősítettem — hogy például

Jézus sirjába is betemették annak a keresztnek gerendáit, amelyen a világ megváltója kihalált halt.

Az osztrák katonai törvénykezésnek ugyan csak meg volt ez a kialakult eljárása. De mindegyre lesz alkalmam tüzetesen is kitérni a most készülő könyvemben. Addig is elviselem, hogy „hiénának“ tituláljon a tudatlanság és a rosszakarat.

Legérdekesebb, legszórakoztatóbb, leghasznosabb és legmagyarabb olvasmány az

AZ ARADI MAGYAR NAPTÁR

1934. évre.

Kiadta: a Magyar Párt közművelődési szakosztálya, Arad, Str. Románului (v. Zrinyi-ucca) 8.

ARA: 15.— LEJ.

3939

H. Sziklay Gizi táncoklójában

Str. Cereetasilor Nr. 7. (Szt. Pál-ucca)

nov. hó 3-án, pénteken este kezdők részére új táncokon kezdődik.

AZ IPAROS évadnyitó előadása 22-én, **Allegro, ma non troppo**
OTTHON vasárnap este 9 órakor

Jon Minulescu 8 felv. vigjátéka. Előadás után tánc. — Cigányzene. — Belépődíj adókkal 20.— lej. Jegyvelővétel!

SPORT KÖZLÖNY

Bravuros eldöntetlent ért el a Ripensia Budapesten

Ripensia—Hungária-Ujpest kombinált 3:3 (2:2)

Budapestről jelentik: Az ezer külföldi sportvendéget hozó Ripensia ma délután játszotta le budapesti mérkőzését a Hungária—Ujpest kombináltjával. Budapesten érdekes attrakcióként kezelték a román bajnokságot, amely ennek tudatában lendületes, szép futballal mutatkozott be Budapestnek és igazolta azokat a jóhíreket, amelyek megelőzték. Az eldöntetlen eredményt kielégítő sportteljesítménynek kell elfogadni, hiszen a pesti kombinált ilyen neveket sorol fel, mint: Ujváry, Kalmár, Sebes, Cseh, Turay, Déry, Jávor, csak a többi poszton szerepeltek gyengébb, másodklasszisú játékosok.

A Ripensia a következő összeállításban vette fel a küzdelmet: Zombory—Bürger, Hoksáry—Chiroiu, Kotormány, Lakatos—Bindea, Beke, Ciolac, Schwartz, Dobay. A mérkőzést a Ripensia nappal szemben kezdte, de ennek ellenére mindjárt nagy lendülettel fekszik bele a játékba és nagyszámú közönséget formás, ötletes támadásokkal örvendeztet meg. A 13. percben már be is lötte a vezető gólt, Dobay remek beadását Beke a 16-osról védhetetlenül a balsarokba helyezi. A 11. percben Bindea korneréből újabb gól származik. Kotormány husz méteres bombája menthetetlenül köt ki Ujváry kapujában. A Ripensia főlényke egyenesen nyomasztó. A kombinált eleinte valósággal inferioris ellenfélnek látszik, csak lassanként szabadul fel a kapuja, ekkor azonban egymásután záporoznak a lövések Zombory kapuja felé. A 20. percben a pompásan védő Zombory csak nehezen ment, de a következő percben Cseh II. helyezte gólját már nem tudta védeni. A gól után kétszer is az ő bravúrja menti meg a Ripensiat az újabb góltól. A kombinált kapusa sem en-

gedi azonban át a babérokat egyedül Zomborynak. A 35. percben Beke nagyerejű bombáját ő is nagyszerűen fogja. Most már a pestiek főlényke állandósul. A 40. perc hozza meg a kiegyenlítést. Sebes váratlan huzásából a befutó Jávor közelről védhetetlen gólt hejyez be. A II. féldőben Turay megy centerbe, Cseh jobbösszekötő és Jávor megy balösszekötőbe. Ujváry sem jön ki, hejyette Szikla védi a kombinált kapuját.

A kombinált főlényke tovább tart és ha a Ripensia lefut, Kalmár a helyén van. A 22-ik percben a pesti együttes már a vezetést is megszerzi, Déry labdájából ismét Cseh eredményes. A vezetésnek azonban a pesti publikum nem sokáig örülhet, mert a 24-ik percben Sebes a 16-oson belül kézzel üti le a labdát. A megítelt tizenegyesre Zombory előrejön a kapuból és lövését a kapuskollegája nem védheti. A pestiek főlényke a féldő végéig tart, de az eredmény nem változik. A Ripensia játéka megnyerte a tetszést, különösen a kezdés remek lendülete hagyott maradandó emléket. A pestiek csak rutin dolgában voltak főlényben. Általában a mérkőzés izgalmas, szép sportot nyújtott. A Ripensia főlényke különösen Bindea, Beke, Kotormány, Bürger és Zombory mutatnak kiemelkedő formát, míg a kombinált legjobbjai: Cseh II., Sebes, Déry és Jávor voltak. A mérkőzést Gerő bíró vezette, akinek ítélezéseivel a közönség nem mindig értett egyet, így a tizenegyes megítélésénél valósággal tüntettek ellene.

A mérkőzést megelőzőleg az Attila és a Nemzeti játszottak bajnoki mérkőzést, amelyet az Attila nyert meg minimális gólkülönbséggel 1:0 (1:0) arányban megérdemelten.

Morár Teofil dr., az ország egyik legjobb hírű bírása fogja vezetni az AMTE és az Universitatea közötti meccset

A nagy érdeklődéssel kísért mérkőzést minden bizonnyal lejátszák — A második osztályban teljes forduló bonyolítanak le

Vasárnap Arad sportközönsége valóban nívós, hatalmas érdeklődéssel kísért és rendkívül izgalmasnak ígérkező műsort kap. Ugyanis az AMTE vendége lesz az ország egyik legjobb hírű és legnagyobb tudású csapata, a kolozsvári Universitatea, amely együttesben nem kevesebb, mint három országos válogatott játszik. Ugy Sepi, mint Sepsi és Siera nem egy ízben húzták magukra a válogatott dresszét, ezenkívül a csapatban játszik még két olyan játékos, akiket a B. válogatottba kombináltak. Tény az, hogy az eddig elért eredményei nevéssé tették az Universitateat, azt az együttest, amely nemcsak Kolozsvárott, hanem idegenben is egyre-másra aratta győzelmeit. Tavaly az Universitatea a csoportjának a győztese lett, ezidén három mérkőzést bonyolított le, a Crisanával döntetlent játszott, a Venust Bucurestiben 7:2-re, a Kini-

zsit Kolozsvárott 3:0-ra verte. Az Universitatea a vasárnapi meccsen is biztos győzelem reményével veszi fel a küzdelmet. A meccs bírása Morár Teofil dr. lesz, akit az ország egyik legjobb hírű és legnagyobb tudású bírójának ismernek.

Az első osztályu bajnokság már befejeződött, a II. osztályban teljes forduló bonyolítanak le. A műsorból kiemelkedik az AVMSE és az Egyetértés közötti küzdelem. Ezenkívül a szövetségi díjért, valamint az ifjúsági bajnokságért fognak küzdeni. Itt közöljük a részletes bíródelegálásokat:

Gloria-pálya: 9.00 óra: Gloria ifj.—ATE ifjúsági, bíró: Ciorogariu. 10.45 óra: Astra II.—ATE II., bíró: Muntean. 1.30 óra: ATE—Olimpia, bíró: Pfeiffer. 3.30 óra: AMTE—Universitatea, bíró: Morár Teofil dr., határbírók: Pfeiffer és Probst.

Unirea-pálya 9.00 óra: Fortuna ifj.—Astra ifj., bíró: Adamovici. 11 óra: Fortuna II.—Olimpia II., bíró: Stanciu. 2.00 óra: Unirea II.—Gloria II., bíró: Vidák. 4.00 óra: Victoria—Vulturul, bíró: Karlich. határbíró: Schneider.

Tricolor-pálya: 10.30 óra: Transylvania II.—Tricolor II., bíró: Vecsernyés. 3.30 óra: AVMSE—Egyetértés, bíró: Macean, határbíró: Varga.

AMTE-pálya: 9.00 óra: Hakoah II.—AAC II., bíró: Goicea. 11.00 óra: AMTE ifj.—Hakoah ifj., bíró: Uj.

Banatul-pálya: 4.00 óra: Banatul—Patria, bíró: Ciungan, határbíró: Sagu.

Titanus-pálya: 3.00 óra: Titanus—Frontiera, bíró: Kalmár, határbíró: Morócz.

Juventus-pálya: 1.30 óra: Juventus—Virtutea, bíró: Pálfi, határbíró: Oprita.

Transylvania-pálya: 3.30 óra: Astra—Crisana, bíró: Pálincás, határbíró: Gencsi.

AAC-pálya: 10.00 óra: AAC ifj.—Juventus ifj., bíró: Ardelean.

Egyetértés-pálya: 10.00 óra: Egyetértés ifj.—Soimi ifj., bíró: Mágori.

Olimpia-pálya: 3.00 óra: Tricolor ifj.—Olimpia ifj., bíró: Fock.

Pécska-pálya: 3.30 óra: RAC—Fortuna, bíró: Vulpe.

A marosparti kiosk bérletének meghosszabbítása

Az Aradi Korcsolyázó Egyesület választmányának megbizottaként dr. Somló Ármán, Kálló dr. ügyvéd és Butoiescu villanygyári igazgató szombaton délelőtt megjelentek dr. Botioc Elek polgármesternél és kérvényt nyújtottak be annak érdekében, hogy az egyesületnek bérleti szerződését a marosparti kiosk helyiségére a város 1934. április hó 1-től kezdődőleg újabb husz évre hosszabbítsa meg.

A magasnívójú, előkelő aradi sportegyesület, amely 1877-ben alakult, husz éve helyezkedett el a kioskban, amelynek helyén ekkor egy egész kis vadont kellett kiirtani, hogy a mai modern épületet nagy költséggel felépíthessék. Tíz tennispályát építettek köréje, a melyeken télen korcsolyapálya van. Az országosan elismert egyesületet Károly király még trónörökös korában személyesen is fölkereste és a legnagyobb megelégedését fejezte ki az őt üdvözlő Gitta Agoston főügyésznek és Somló dr.-nak, a kitünően vezetett sportegyesület működése fölött.

Értesüléseink szerint több sportegyesület szeretné a Maros-parti kiosk bérletét megkaparítani. Miután azonban semmi sem indokolja, hogy egy 56. éve fennálló, elsőrangú dolgozó és magas sportnívót reprezentáló egyesülettől megvonják a klubhelyiségeit, a városnak elsőrendű kötelessége, hogy továbbra is meghosszabbítsa az eddigi bérletet. *Arad sportközönsége, amelynek nagyrésztét sportbarát szálak fűzik a kitünő egyesülethez, biztosít veszi, hogy egy polgármester, mint a város nagytanács megszívleli a város nagyközönségének óhaját, amikor az ügyben a döntő szó kimondja.*

PALESZTINA

utazások, igen kedvező feltételekkel, rendező:

HAMBURG-AMERIKALINIE

S. A. R.

Mérsékelt utiköltség

Constanca—Haifa—Constanca között.

Jelentkezések, információk, kizárólag:

KUNSTLER Vizum- és Utazási Irodában Aradon

Bul. Regina Maria 24. Telefon 86. szám.

Aradiak PESTEN a

METROPOLBA szállnak

Rákóczi-ut 58.

308

150 kényelmes, modern szoba, hideg-meleg folyóvízzel, telefonnal, központi fűtéssel, rádióval és csengő helyettesítő ele. Tromos lenyújtókkal. Patinásurú kiváló konyha. Az étteremben hangulatos cigányzene.

A valódi erdélyi FLEKKEN különlegeségeket, vargabélest, kürtöskalácsot Buder flekkensütőmester készíti

Szobák 4.— pengőtől. ————— Teljes penzió 9 pengőtől.

Borzalmas taifun a japán partvidéken

A taifunnak kétezer halász esett áldozatul

Tolnából jelentik: A Japán partvidéken borzalmas taifun száguldott végig, amelynek eddigi jelentései szerint állítólag 2000 halász esett áldozatul. A halászokat nyílt tengeren, hirtelen érte a taifun és nem tudtak idejében elmenekülni.

VICHY-ETAT TERMÉKEI

VICHY-ETAT FORRÁS SÓ Az ásványvízből kivont természetes só alkalkus viz készítésére.
VICHY-ETAT PASZTILLAK 2-3 pasztilla étkezés után megkönnyíti az emésztést.
VICHY-ETAT TABLETTAK Az emésztés elősegítésére szolgáló szikvíz otthoni készítésére.
 Ovakodjunk az utáztatoktól és hamisítványoktól!
 VEZÉRKÉPVISELŐ: FILIPPE FINKELSTEIN, BUCURESTI Str. Câmpineanu 20.

KÖZGAZDASÁGI KÖZLÖNY

Különös okokból megszűnt nagyforgalmu aradi trafik

Megszüntették a dohánytőzsdék átírását

Szokatlanul érdekes ügy foglalkoztatja most az aradi dohánymonopol főnökségét, amely rövid idővel ezelőtt leiratot kapott a pénzügyminisztériumtól arról, hogy ezután ne engedélyezze a trafikjog átruházását. A miniszteri rendeletet a legutóbbi időben nagy port felvert súlyos visszaélések következtében adták ki és az általában megnehezíti a trafikjog megszerzését. Ezelőtt a trafikjogot simán át lehetett íratni, a legujabb miniszteri rendelet azonban ezt a rendszert megszüntette. Ha valamely dohánytőzsde-tulajdonos nem kívánja tovább vezetni trafikját, akkor köteles a jogról lemondani és azt a monopol vezérigazgatósága annak adja, aki a feltételeknek teljesen megfelel; elsősorban hadirokkantak tarthatnak igényt a dohánytőzsdékre, de az államnyelv ismerete elengedhetetlen.

Az új rendelet kellemetlenül érinti Tolnai Bertát, akinek az Arad-Csanádi Gazdasági

Takarékpénztár épületében 18 évig volt dohány- és bélyegárudája, amelyet az urával együtt vezetett. A nyugdíjas urinó megbetegedett és át akarta adni a tőzsdét a súlyos gazdasági viszonyok miatt egy aradi pénzintézetnél leépített két tisztviselőnek, akik általánosan ismert uricsaládok tagjai. Tolnai Berta lemondott trafikjogáról, de azt a két tisztviselő nem kaphatta meg, mert csak egyikük tud románul. A volt bankhivatalnoknok ezért visszavonták az átírást vonatkozó kérvényüket és a régi trafik zárva van, holott az két szorgalmas és dolgozni akaró urileánynak megfelelő existenciát biztosítana. A mai rendkívüli nehéz megélhetési viszonyokra való tekintettel a legfelsőbb fórumoknak megértőbben kellene elbírálni a nyelvtudást és amikor a két tulajdonos közül az egyik tökéletesen bírja az állam nyelvét, meg kell adni a tőzsdéjogot és elősegíteni azt, hogy az országban rendes munkából tarthassák fenn magukat.

A Regátban feltűnően emelkedik a bor ára

Az idei gabonaexport a múlt évnek egyharmadát sem érte el

Bucuresti-i jelentések szerint, a gabonaexportőrök szövetsége Brancovici professzor elnöke alatt ülést tartott. Az ülésen a helyzetet ismertették és eszerint az idei gabonaexport a múlt évnek még egyharmadát sem érte el, holott a múlt évi gabonakivitel is sokkal alacsonyabb volt a két év előttinél.

Ugyancsak bucaresti-i jelentések szerint, az ó-királyságban, így Dragusaniban is, már megkezdődött a szüret. A szőlősgazdák látva a hőmérséklet lehülését, siettek a szürettel. A regáti szőlőtermés minősége rosszabb az átlagnál. A borárak az utóbbi napokban közel 80 százalékkal emelkedtek.

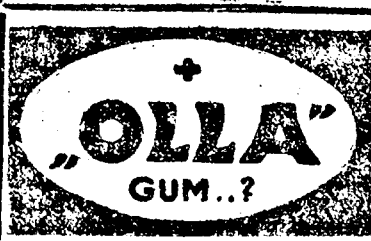
= **Új köteléki díjszabás a CFR-nél.** A CFR vezérigazgatósága legutóbbi határozatában úgy döntött, hogy mindaddig, amíg az új aranyalapon nyugvó köteléki díjszabást végleg szabályozzák, a régi köteléki díjszabást tartja életben. Október 25-én újból Bucurestibe érkeznek Ausztria, Németország, Magyarország, Csehszlovákia és Jugoszlávia delegátusai, akikkel megkötik a köteléki díjszabás aranyalapon való számításáról szóló egyezményt. Az új tarifát legkésőbb 1934. január hó 1-ig nyilvánosságra hozzák.

= **Az örökösödési illetékek és az illeték-egyenértéki adó elleni fellebbezések tárgyalását rövid idő múlva megkezdik.** A fellebbezési bizottság elnöke egy törvényszéki tanácselnök, tagjai pedig Caba Gyula kivétési pénzügyigazgató, Dajbukát szolgálati főnök, továbbá az adózók egy delegáltja. A tárgyalásokat a pénzügyi palota második emeleti 15. számú szobájában tartják meg. Az illeték-egyenértéki adó elleni fellebbezéseket november 2-ikától november 28-ikáig, az örökösödési illeték fellebbezéseket pedig november 29-től december 28-ig tárgyalja le a bizottság

= **Deviza- és valutaárfolyamok.** Zürich nyitás: Berlin 123.20, Amszterdam 208.15, Newyork 3.68 (emelkedett), London 16.72, Páris 20.19 és háromnegyed (tegnap ugyanennyivel zárult), Milánó 27.18, Prága 15.33, Belgrád 7, Bucuresti 3.05, Varsó 57.85, Bécs 72.57 (magánárfolyam 57.30), Brüsszel 71.90. Aradon a dollár magánkurzusa: 138 (pénz).

= **Egyelőre szünetelnek az adóárverések.** Az utóbbi hónapokban sok izgalmat okozott adóárverések november 15-ig szünetelnek, mert az új törvény alapján, most a harmadik évnegyed adóhátralékai miatt elrendelt végrehajtásokat foganatosítják és csak azoknak befejezése után folytatják az árveréseket. — Itt említjük meg, hogy az első kerületi adóhivatal tegnap fejezte be a kimutatás elkészítését az 1923. és 1933. évek közötti adóhátralékokról, amelyeknek összege az első kerületben 37 millió lej, de viszont a többletbevezetés 17 millió lej, tehát a leirandó adóhátralék 20 millió lej.

= **A pénzügyminisztérium újból felhívást intézett az autó-tulajdonosokhoz** és ebben közli velük, hogy az októberi negyedévre esedékes autó-adó befizetésének végső határidejét október 30-ikában állapítja meg. Érdekes megemlíteni, hogy míg Aradon már régen jegyzőkönyveket vettek fel a késedelmesen fizető autó-tulajdonosok ellen, az ó-királyságban csak most kezdik meg czekeknek a jegyzőkönyveknek felvételét és a késedelmes fizetőket az adóösszeg háromszorosának megfelelő bírsággal sújtják.

Ha óvszer — akkor legyen

„OLLA“

a világmárka.

Megnehezítették az új italméresi engedélyek megszerzését

Mint ismeretes, október 31-ig bevonják a régi italméresi engedélyeket és újakat állítanak ki, amelyeket azonban teljesen díjtalanul és különösebb formások nélkül fognak megkapni a régi engedélyek tulajdonosai. A behatárási pénzügyigazgatóság vezetősége figyelmezteti a régi italméresi engedélyek tulajdonosait, hogy — miut már az Aradi Közlöny jelentette — a kicserélés teljesen költségmentes és csupán 6 lej nyomtatványdíjat kell fizetni. Caba Gyula pénzügyigazgató az Aradi Közlöny útján hívta fel erre a figyelmet és munkatársunknak kijelentette, hogy közvetítőkre nincs szükség, különben is a pénzügyigazgatóságon mostanig egyetlen italméresi engedély tulajdonos sem panaszkodott amiatt, hogy bárki is illetéktelen díjakat akart volna felvenni.

Másképpen áll a helyzet az új italméresi engedélyek kiadása körül, mert a monopol vezérigazgatósága újabb formásokhoz kötötte a teljesen új engedélyek kiadását. Ez az oka annak, hogy például a soborsini fogyasztási szövetkezet sem kapta meg néhány héttel ezelőtt az italméresi engedélyt, holott a szövetkezetek e tekintetben előnyt élveznek az országban. Amikor az engedély megszerzésére vonatkozó iratoknak visszajuttatását kérte, kiderült, hogy az iratok Temesváron eltűntek, tehát az illetékes fórum a szövetkezet vezetőjének nem bírta azokat visszaadni. A második folyamodvány sikerre vezetett és a szövetkezet nevére tegnap kiállították az engedélyt. A pénzügyigazgatóság leszögezi, hogy az új engedélyek iránti kérvényeket pontosan felszerelve kell illetékes helyre juttatni és illegális közvetítőkkal nem kell tárgyalni.

= **Aradi hírtokcsere.** Prezsoszi Rozália eladta (Gái) Nyul-ucca 44. számú házat 18.000 lejért Répás Aronak. — Kádár György eladta a Rozer-düllő 174 [ ]-öles telket 15.500 lejért özv. Apáthy Sándornának. Muntean György eladta a Str. Rozvan 30. számú 151 [ ]-öles fél telket 1500 lejért Micu Györgynek — Checeresan Filöp és neje eladták a Str. Cap. ighat 30. számú 269 [ ]-öl telket 23.000 lejért Curicean János és nejének. — Kiss Ferenc eladta a Zimánd-düllőbeli 160 [ ]-öles telket 4000 lejért Demsoean Sándor és nejének. — Orbán József eladta a Zimánd-düllőbeli Mozdony-u. 8. számú házat 140.000 lejért Schwartz József és nejének. Vandraček Ignác eladta a Str. Dr. Ratiu 4. számú házat 645.000 lejért Abraham Imre és nejének. Özv. Kosztolányi Andrásné eladta a Zsófia-u. 2. számú házat 265.000 lejért Krucean Gyula és nejének. — Az Aradi Kereskedők Hittelszövetkezete eladott a Rozer-düllőn egy 155 [ ]-öles telket 6000 lejért Serban Péternek. — Márkán József és neje eladták a (Séga) Iskola-u. 51. számú 400 [ ]-öles telket 80.000 lejért Tichatschke Antal és nejének.

Oicsó őszi szünidei utazások a Földközi-tengerre,

az afrikai vonalak legmodernebb gőzöseivel.
 1933. november 10-től november 30-ig.
 1933. december 8-tól december 28-ig.

Útvonal: Arad—Hamburg—Rotterdam—Southampton—Lisabon—Ceuta—Malaga—Palma de Mallorca—Genua.
 Menetdíj: 18.500 lei, mely összegben bennefoglaltatik az összes vasúti költség, vízumok, tengeri ut a hatmadik (turista) osztályon, elsőrangú ételmezés, ugyanintén az egyes kikötőhelyeken rendezendő gyönyörű kirándulások költségei.

Kedvező alkalom a Földközi-tenger szép környékének kényelmes módon való megismerésére.
 Jelentkezések és felvilágosítások

a Hamburg—Amerika Linie S. A. R. képviselőiténél:

Kunstler vizum- és utazási iroda
 Arad, Bul. Regina Maria 24. Telefon: 86.

Danciu patika ma, vasárnap egész nap nyitva Molnár László gyógyszerész, Plata Mihai Viteazul 13. (Ferenc-tér)

Rádió műsor

— Romániai időszámítás. —

VASÁRNAP, OKTÓBER 22.

Bucuresti, 11.45: Egyházi zene lemezek 12: Vegyes lemezek. 14.15: Könnyű lemezek. 18: Marcu-zenekar. 19.15: Marcu-zenekar. — 20.20: Gramofon. 21: Helta Aida énekel a rádiózenekar kíséretével. 21.20: Rádiózenekar. 22.15: Rádiózenekar. — Budapest I, 10.15: Hírek. 11: Református istentisztelet. 12: Róm-kath. istentisztelet. Majd: Budapesti Hangverseny Zenekar. 3: His Master's Voice gramofonlemez 4.45: Dr. Krudy Andor cimbalmozik. 5.30: „Arany János”. Bodor Aladár előadása. 6: Az 1. honvédegyezred zenekara. 7.15: „Magyar humor Napoleon korában”. Rexa Dezső előadása. 7.45: Magyar nóták. Előadja: Zsögön Lenke, Venczell Béla és Bura Sándor cigányzenekara. 9.15: Kis színpad. Zilahy Lajos két egyfelvonásos. 10.45: Hegyi Emánuel zongorázik. 11: „Ki ismeri a gyerekeket”. Zágón I. vidám csevegése. 11.30: Horváth Rezső és cigányzenekara az Emke-kávéház-ból, László Imre énekszámával. Budapest II. 4—4.45: Csecc—Parlophon gramofonlemez. — Bécs. 9.30: Gramofon. 11.50: Tausche Antal bariton éneke. 13: Bécsi szimfonikusok. 16.30: Pileger-fuvózenekar. 17.15: A fuvószenekar folytatása. 18.30: Kamarazene. 20: Décsi szimfonikusok. 21: Kálmán: A csikágó herceg. Operett két részben. 23.55: Gramofon. — Belgrád. 12: Népdalok lemezek. 12.30: Pavlovics-zenekar. 13.55: Rádiózenekar. 14: Rádiózenekar. 16: Gramofon. 16.30: Mitrovics Boldizsár népdaléneke. 17: Orosz dalok. 18: Táncczene. 20.30: Rádiózenekar. 21.40: Rossini: A szevillai borbély, opera. Utána: Cigányzene. Berlin, 16.30—19: Délutáni zene. Egy fiatal hetvenöt éves nő emondja emlékeit. Majd: Schubert; Ländler és induló zongorán. 21.05: Max és Mörk, vidám oratórium. 22: Rádiózenekar. Utána: Táncczene. — Kalundborg. 16.25—18: Strauss János Cigánybáró c. operettje. — Kassa. 9.30: Gramofon. 11.10: Gramofon. 17: Rádiózenekar. — Königsberg. 7.35—9: Kikötői zene Hamburgból. 13: Szórakoztató zene. 16.50: Operai zenekar Ferenczy Ilona (szoprán és Hewers (hegedű) közreműködésével. 21: Kis rádiózenekar. 23: Hírek, majd éjfél tánczene Berlinből. — Langenberg. 18.45: Szórakoztató lemezek. 21.10: Tarka óra. 22.10: Rádiózenekar. Holz (szoprán) és Schneiderhahn (hegedű) közreműködésével. Leipzig. 17: Mandolin- és citerazene; schrammel-trió; lantdalok. 19.20: Keringők zongorán. 21: A szimfonikusok hangversenye. — Mor. Ostrava. 11.10: Maskó L. énekesné Strauss R. dalokat énekel. 20.30: Hogyan csapjuk be őket? Revü hangulisszából. — Prága. 12: Gramofon. 13.10: Gramofon. 14.35: Gramofon. 18.25: Gramofon. 18.50: Gramofon. 20.30: Krzsicska: Kísértet a kastélyban, 3 felvonásos opera a prágai Nemzeti Színházból. — Róma. 18.15: Franchi Brna hegedű, Capuano (szoprán) és Platánia (bariton) énekel. Marciano Jozefa olasz népdalokat ad elő. 22: Közvetítés a római Argentina-színházból. — Varsó. 13.15: A filharmonikusok operettangversenye. 15.20: Lengyel dalok. 16.20: Szalonzenekar. 17.30: Gramofon. 19.40: Táncclemezek. 20.50: Könnyű zene dalokkal. 23.25: Kávéházi táncczene.

HÉTFŐ, OKTÓBER 23.

Bucuresti. 13: Vegyes lemezek. 14.15: Gramofon. 18: Rádiózenekar. 20.20: Szimfonikus lemezek. 21.10: Chebap Nadia zongorázik. 21.45: Cretoiu énekesnő dalestje. 22.15: Franck: F-moll ötös Alessandrescu zongoraművész és Theodorescu-vonósnégyes előadásában. 23: A rádiózenekar román népzeneje. — Budapest I, 7.45: Torna. Utána: His Master's Voice gramofonlemez. 10.45: Hírek. 11: 1. Az Ecsedi-láp életéből. 2. A gyermek és a gyümölcs. (Felolvasás). Közben: Gramofonlemez. 1: Déli harangszó. 1.05: Adorján Alice énekel, Sebestyén Sándor gordonkázik. 2.30: Ál-lástalan Zenészek Szimfonikus Zenekara. 4.30: A rádió diákfőelőadása. 5: „Asszonyok tanácsadója”. 6: Fosoncz-Schweitzer Oszkár szalonzenekara a Spolarich-kávéház-ból. 6.40: „Az ősmagyar művelődés”. 7.10: Magyar nóták. Két zongorán előadja dr. Berzsenyi László és dr. Villax István. 8: Mörk Zsigmond elbeszélése: „A régi magyar szüret”. 8.30: A Filharmoniai Társaság jubiláris hangversenyének közvetítése az Operaház-ból. Majd: Bodrics Béla cigányzenekara és Mándits jazzzenekar a Pátia-kávéház-ból, Szántó Gyula énekszámával. — Bécs. 12.30: Paraszttáncok gramofonon. 13: Rádiózenekar. 16.55: Ritkán játszott operákból lemezek. 18.20: Játék két zongorán. 19.50: Schubert: Esz-dúr mise. 21.45: Riedinger: Ez a szerelem, rádióegyveleg. Előadják: Santera Otti (szoprán), Holzschuh F. izsi (szabrett), Guttmann (tenor), Medina (buffótenor), a népoperai énekkar, a rádiózenekar, a Fox-jazz. 22.30: Gramofon. — Belgrád. 12: Gramofon. 12.20: Gramofon. 13.05: Rádiózenekar. 17.30: Népdalok lemezek. 18: Táncclemezek. 20.30: Hangverseny. 21: Mokranjac csel-komívész játéka. 21.30: Rádiózenekar. 22.30: Hangverseny. 23: Cigányzene. 23.50: Táncclemezek. — Ber-

PHILIPS

lin. 17.30: Szórakoztató zene. 19.10: Knorr: Cis-moll vonóstrió. 20: Peterka-émlékhangverseny. Peterka: Az élet diadala, rapszódikus előjáték. Beeihoven: Eroica. 21.05: A stettini városi színház órája. 23: Hírek. Majd éjfél tánczene. — Hamburg. 21: Grabbe: A Hermann-csata, dráma. 22: Balladák. 23.20: Könnyű zene Kielből. — Kassa. 12.30: Gramofon. 13.30: Rádiózenekar. 14.30: Gramofon. 17: Gramofon-kabarcé. 18.30: Stein E. hegedűművész Hubay III. hegedűverzenyét játsza. 19.20: Gramofon. 21.25: Falusi fuvózenekar. — Leipzig. 18.20: Bariton- és zongoraszó Drezdából. 21.05: Jódliás és vidám lantdalok. Utána: Szimfoni-

HATSCHKE

Ingatlanforg. irodája Str. Emlnesou (Deák F.-u.) 2. l. em. (Lakás ugyanott).
Előnyös ingatlanajánlatok:

1. V. Erzsébet-köruton emeletes, 7 bérleménnyel, 2,000 000.
  2. Központban kétemeletes, 16 bérleménnyel, üzlethelyiségekkel, részben parkettás, fürdőszobás lakásokkal, 320.000 hozam, 2,650.000
  3. Főtéren kétemeletes, 7 lakásos, modern (2 és 3 szobás, parkettás, fürdőszobások) üzlethelyiségekkel, jó hozam, 2,400 000.
  4. Színházhoz közel kétemeletes, 14 bérleménnyel, részben fürdőszobások, jó hozam, 2,000.000. Átvehető nagyobb bankteherrel.
  5. Üzletvezetőség táján üzletes bérház 17 bérleménnyel és raktárhelyiségekkel, 132.000 hozam, 900.000.
  6. V. Batthyány-ucca közelében emeletes, 1x4, 3x3 szobás, fürdőszobákkal, 1x2, 1x1 szobás, 900.000.
  7. Színházhoz közel emeletes, üzletes sarokház, 11 bérleménnyel, 115.000 hozam, 900.000.
  8. V. Thököly-térhez közel 2 uccára szülő, 6 lakásos, (3, 2 és 1 szobások), városi víz, fürdőszobahelyiségek, házmeisteri lakás, 50 000 hozam, 450.000
  9. V. Szabadság-térhez 2 percnyire emeletes, 2 uccára nyíló, 8 bérleménnyel, 650.000.
  10. Belvárosban, a központhoz közel 10 lakásos, részben fürdőszobával, 320 ezer.
  11. Vasúthoz közel jól jövedelmező, biztos megélhetést nyújtó, évtizedek óta fennálló vendéglő és korcsmaüzem, több lakásos házzal együtt, nagy telekkel, 300.000.
  12. Üzletvezetőség táján jókarban, 2x2, 2x1 szobás, 170 öl telekkel, 160 ezer. Átvehető 125.000 készpénzzel.
  13. Belvárosban 5 lakásos bérház 140 000.
  14. Ugyanott 2 szobás, elő-, fürdőszobahelyiséggel, városi víz, 120.000.
  15. V. Magyar-uccához közel adómentes, 1x2 szobás, elő-, fürdőszobahelyiséggel, essingeni redőnyökkel és régi épületben 3 szobás, zárt folyosóval, 240 ezer.
  16. Vasúthoz közel jókarban, 2 uccára nyíló 6x2, 8x1 szobás, jó hozam, 650.000
  17. V. Fejsze-uccához közel adómentes, 1x2, 1x1 szobás, 180 öl telek, 120.000
  18. Kálvin-ucca mellékúccájában 2x1 szobás, 120 000.
  19. V. Thököly-térhez közel adómentes, 1x2 szobás, fürdőszobás, 2x1 szobás, 200 000.
  20. V. Mikes-ucca táján 1x2, 1x1 szobás, istállóval, 185 öl telekkel, 120 000.
- Azonkívül egyéb magán-, bér- és üzlethelyiségek, 50 000-tól 5 millióig, továbbá telkek, földek, stb. eladására vannak megbízásaim.
- Pénzkölcsönöket ingatlanokra első helyen való betáblázásra, folyószámlára biztosítékkal, árulombard-hitellet folyósítottak.
- Bankkönyvek, valamint adóbonok (Bon de impozit) vételét és eladását közvettem.

Hirdessen

az
Aradi
Közle-
nyben!

kusok. — Milano. 20.40: Gramofon. 21: Beszélőújság. 21.15: Reklámhangverseny. 22.45: Kamarazene. 23.30: Táncclemezek. — Mor. Ostrava. 11.10: Fuvózenekar. 12: Gramofon. 17: Délutáni zene. — Svájci Aleman adó. 17: Gramofon. 18: A Kremszenekar játéka. 20.05: Svájci dalok lemezek. 20.50: Rádiózenekar. Varsó. 16.55: Dalok. 17.10: Román dalok és táncok. 18.25: Baritondalok. 19.20: Könnyű zene. 21: Verdi: Traviata, opera. 23.10: Kávéházi táncczene.

KEDD, OKTÓBER 24.

Bucuresti. 13: Vegyes gramofon. 14.15: Könnyű lemezek. 18: Motoi-zenekar. 19.15: Motoi-zenekar. 20.20: Dallemezek. 21: Athanasiu János énekel. 21.20: A rádiózenekar szimfonikus hangversenye. — Budapest I, 7.45: Torna. Utána: Odeon—Parlophon gramofonlemez. 10.45: Hírek. 11: 1. Vas Gereben vidám írásából. 2. Vörösmarty-versek. (Felolvasás). Közben: Gramofonlemez. 1: Déli harangszó. 1.05: Berend Andre szalonzenekara. 2.30: Az 1. honvédegyezred fuvózenekara. 5: Szondy György meséi. 6: „Nemzetközi művészi fényképiállítás”. 6.15: Pertis Pali és cigányzenekara. 7.15: Francia nyelvoktatás. 7.45: Columbia gramofonlemez. 8.25: Szentmihályi Tibor énekel, zongorán kíséri Polgár Tibor. 9: Helyszíni közvetítés a Kamaraszínház-ból. „Nem válok el”. Vigiáték. — Bécs. 11.20: A bécsi fiúnekkar. 12.30: Rádiózenekar. 14.10: Művészlemez. 17: Filmlémez. 18.20: Alt Margit zongorázik. 19.50: Bécsi hangok. 22: Szerelmi kettősök. Utána: Gramofon. — Belgrád. 12: Rádiózenekar. 13.05: Rádiózenekar. 13.35: Gramofon. 17: Rádiózenekar. — 20.30: Népzene gramofonon. 21: Cserepnyin zeneszerző saját műveit játsza. 22: Popov Boris orosz dalokat énekel. 23: Táncczene az Autóklub-ból. — Brünn. 13.35: Déli zene. 18.50: Gramofon. 19: Zenei szemle. 19.25: Német óra. 20.30: Schrammelzene. 21: Az állástalanok szalonzenekara. — 21.40: Gramofon. — Kassa. 12.30: Gramofon. 13.30: A 32. gy. e. fuvózenekara. 14.30: Gramofon. 17: Gramofon. 17.30: Franck: A dur szonáta. 17.50: Gramofon. 18.05: Könnyű zene. — Königsberg. 12.30—14: Szórakoztató zene. 14.05—15.30: Művészlemez. 17: Szórakoztató zene. 18: Német házizene. Hausegger-dalok. 19: Kis rádiózenekar. 21.45: Spanyol gitár. 22.30: Szórakoztató zene. — Langenberg. 17: Vidám zenés délután. 18: A Peter-vonósnégyes játéka. 23.40: Gramofon. — Milano. 20.40: Gramofon. 21: Beszélőújság. 21.30: Blanc: „Hóvirág”. Háromfelvonásos operett. — Prága. 8.30: Orgonaverseny. 13.15: Az 1. nemzeti gárda hangversenye. 17.30: Katonazene a Vencel-térről. 19: A Typografia-dalegylet hangversenye. 21.05: A filharmonikusok. — Svájci Aleman adó. 19: Szórakoztató lemezek. 21: A berni zenetársaság első szimfonikus hangversenye.

A szerkesztésért:

Dr. STAUBER JÁNOS
felel.

NYILTTÉL.

E rovat alatt közlöttekért nem vállalunk felelősséget.

Köszönetnyilvánítás.

Mindazoknak, akik felejtethetlen halottunk

Kálmán Artur úr

temetésén résztvettek és mérhetetlen fájdalomukat részvétsoraikkal igyekeztek enyhíteni, ezuton monduk köszönetet.

A gyászoló

3949

Kálmán csaiád.

Köszönetnyilvánítás.

Mindazon ismerőseinknek és jóbarátainknak, akik felejtethetlen halottunk

Kenderessy László

temetésén résztvettek, ravatalára koszorut helyeztek, valamint mindazoknak, akik vigasztaló szavaikkal fájdalmunkat enyhíteni igyekeztek, ezuton monduk hálás köszönetet.

A gyászoló

3952

Kenderessy család.

Kendertömlők 25 atmosz-nyomásra legelőnyösebben A. Kálmán R. T.-nál Aradon

APRÓ HIRDETÉSEK.

Az apróhirdetések díját szavak szerint számítjuk. Minden szó 4 lej. A legkisebb hirdetés ára 10 szóig 40 lej. A kiadóhivatal fenntartja magának a jogot, hogy az olyan apróhirdetés szövegét, amely eredeti alakjában nem közölhető, megváltoztassa. Az apróhirdetéseket előre kell fizetni.

Apróhirdetéseket este 10 óráig vesznek fel az Aradi Közlöny kiadóhivatalai. - Telef.: 151

HÁZASSÁG.

NYUGDIJAS állásban levő harmadikrendű övezetű nyugdíjas vagyok. Kiszármagomban gondos anyát, magamnak jóvaló feleséget keresek. Nyugodt megélhetésűt magánvagyonom is biztosítja, érthető, hogy nem vagyont, hanem gyermekeszerető, jólelkű feleséget óhajtok. Csakis teljes névvel, címmel ellátott leveleire válaszolok, amit „Jólet és Szeretet” jelleggel az Aradi Közlöny kiadóhivatala továbbít. 333

ALKALMAZÁS.

FŐZNI, varrni, zongorázni tudó urinő, háztartási vagy anyahelyettesi állást keres. Cím az Aradi Közlöny kiadóhivatalában. 3924

MECHANIKUS

kerestetik, ki precíziós műszereken dolgozott és kellő képzettséggel bír. Írásbeli ajánlatokat eddigi működés, életkor és családi állapot megadásával kérünk. „Optik” jellegre. Cím: Rudolf Mosse S. A., București Bulev. Brătianu 22. 384

LAKÁS.

KIADÓ ujonnan festett 4 szobás földszinti lakás november 1-re, volt Eötvös-ucca 18.

HAROMSZOBA és mellékhelyiségekből álló lakás (2 szoba különbejárattal) P. Avram Iancu 12. (Szabadság-tér) kiadó II. em. jobbra, ajtó 18. 3919

KÉT-HAROM szobás uccai lakás azonnal, vagy november 1-re kiadó. Str. Serbească 6. (v. Thököly-ternél.) 3909

KIADÓ a Banca Românească palotában 1 ötszobás, 2 négyes szobás és 1 háromszobás modern lakás november 1-ére. 3714

NÉGY UCCAI SZOBA, elő-, fürdőszoba és mellékhelyiségekből álló földszintes lakás Str. Horia 8. szám (volt Szántay-palota) alatt, november 1-től kiadó. 8568

HÁZASPAR keres elegánsan butorozott szobát fürdőszobával a Fehér Kereszt környékén, esetleg ellátással együtt. Ajánlatokat „Belváros” jellegre az Aradi Közlöny kiadóhivatala. 3941

KIADÓ a volt Szabadság-tér közvetlen közelében 2 szoba, előszoba, konyhából álló lakás. Bővebbet: az Aradi Közlöny kiadóhivatalában, a Minorita templommal szemben. 800

EGYSZOBÁS, konyhás lakás főtéren kiadó. Cím az Aradi Közlöny kiadóhivatalában, a Minorita templommal szemben.

EGY-KÉT és háromszobás lakás kiadó. Bővebbet az Aradi Közlöny kiadóhivatalában, a Minorita templommal szemben.

Kiadó 1-6 emeleti négy szobás modern lakás. Salacz-u. 8. sz. nov. 1-től. Bővebbet a ház mesternél

Hirdessen az Aradi Közlönyben!

3 SZOBA,

előszoba, fürdőszoba, konyhából álló lakás, továbbá egy kétszoba-konyhás, egy egyszoba-konyhás lakás olcsón kiadó. — Cím: volt Erzsébet-ucca 13-17. 8955

Garconlakás — esetleg iroda v. rendelő — 2 szoba és alkov, uccai, parketázva, cserépkályhával, vízvezetékekkel, ujonnan festve, továbbá 3 szobás lakás földszinten, kertre néző, ujonnan átalakítva, vízvezetékekkel, ujonnan festve, kiadó v. Szabadság-tér 21. 3932

VÉTEL ÉS ELADÁS.

ELADO Albina, Aradana, Hermannstadt (Szebeni) Victoria, Csanádi takarékpénztári betétkönyvek. Str. V. Babes (Kiss Ernő-ucca) 9.

EBÉDLŐSZÖNYEG, uriszoba garnitúra, ebédlő berendezés eladó. v. Eötvös-ucca 19. földszint 3948

SZŐLŐPRÉS modern, teljesen új, 1 1/2 és 2 1/4 hiteres eladó. — Megtekinthető: Jakubovits csemege üzletében, város házával szemben. 3929

Pénzt válassza be aranyra, ezüstre
Hartmann Kálmán ékszerész
Arad, Minorita-palota.

Szőrmebundák, férfi és női kabátok, 12 személyes ezüst evőeszköz, antik zenélőórák, antik asztalok, szekrények, szőnyegek, komplett szobaberendezések, festmények, nagy konsol tükör, plüsch és kézimunka asztalterítők, storeok, függönyök, széles, ebédlő divány, íróasztalok, szobrok, faragott garnitúrák, antik butorok stb. kaphatók SALGONÉ bizom. üzletében Str. Horia 1. (Széchenyi-ucca) Neuman-palota.

TISZTA MOSOTT RONGYOT gépek tisztítására kisebb tételben keressük megvételre. Cím az Aradi Közlöny kiadóhivatalában. 100

ALKALMI BUTOR VASÁRLÁS Ebédlők 6000 lejtől, modern uri szoba, világos hálószobák 3580 lejtől, fehér konyhabutor 1600, garnitúrák, ebédlő plusz divány, szalon, Singer varrógépek, matracok, rugany betétek, oszlopok, kasszák, zongorák, festmények, szőnyegek, vitrinek 450 lejtől, antik butorok, patéfonok 600 lejtől, íróasztalok és egyéb dísz tárgyak. Ezüstöt, aranyat, briliánst, szőnyeget, dísz tárgyakat, zongorát, pianót a legmagasabb napi áron veszünk. Zálogtárgyakra a legmagasabb összegeket csak az általunk képviselt temesvári Zalogház folyósítja. — Meghosszabbításokat a legolcsóbban vállalunk „COMISSIO” biz. üzlet, Bul. Reg. Maria 13., Dacia kávéház mellett.

KÉSPÉNZÉRT MEGVESSZÜK minden eladó dolgot „COMISSIO”, Dacia-kávéház mellett

Butor! Jóminőségű francia **Schwab** műasztalossal v. Sarló-u. 30. sz. olcsón eladó.

Ösmi ruhákat, kabátokat legszebben fest, tisztít, valamint gallérokat legolcsóbban fenyves 3166
KNAPP
v. Weitzer-u. 11. modernül berendezett vállalkozás v. Magyar-u. 10.

Az ősz már nem hoz **Hoszpodár**-hoz küldöm átgondolt, régi ruháimat **Hoszpodár**-festeni, vegyileg tisztítani, Str. V. Stroiescu (Teleky-u.) 13. és Str. Eminescu (Deák F.-u.) 3.

JÓKARBAN lévő farkasbéléses utazóbunda jutányosan eladó. Cim Str. Dr. Roman Veliciu 3a. (Lapó-ucca) 3954

KERESEK sülskin csikó és perzsabundákat, férfi és női kabátokat, figurális porcellánokat, ezüst tárgyakat, 6 és 12-es ezüst evőeszközöket, cvári ebédlő és utózzonygeket, perzsa - szőnyeget, szobaberendezéseket, varrógépeket, vitrineket stb. SALGONÉ bizom. üzletében, Str. Horia 1. (Széchenyi-u.) Neuman-palota.

Előszobafal,

villanylámpák, állólámpa, konzoltükör, réz és fakarnisok eladók. Megtekinthető 9-11 és 1-4 óra között. v. Erzsébet-körút 49. II. em. törvényszékkel szemben. 3944

Kézimunkák:

szép filestoreok, szélesebbek, keskenyebbek, terítők, olcsón eladók. — Piața Avram Iancu 1. sz., szint, ajtó 6., az udvarban. 3953

Keresünk azonnali megvételre jókARBAN lévő

kávéházi asztalokat, székeket, berendezési tárgyakat, garnitúrákat és szőnyeget. Cimeket kérjük az Aradi Közlöny kiadóhivatalába. 3957

ÜZLETEK.

BORBÉLYÜZLET sürgősen eladó. Cím az Aradi Közlöny kiadóhivatalában. 3951

ÜZLETHELYISEG a v. Szabadság-tér sarkánál, azonnalra kiadó. Cím az Aradi Közlöny kiadóhivatalában.

Fogorvos v. fogászati engedéllyel bíró orvos

társnak kerestetik prima vidéki városba. Biztos existencia. Leveleket „Fogász” jellegre az Aradi Közlöny kiadóhivatalába. 8903

Biztos egzisztencia!

Jövedelmező üzletátvétel! Ineu (Borosjenőn) piac téren 15 év óta fennálló vegyeskereskedés elköltözés miatt teljes berendezéssel (üzlethelyiség 12x6 méter) áruval vagy anélkül — hosszabb időre is — lakással együtt, bérbeadó már nov. 1-től, vagy házzal együtt eladó. Ugyanott különféle butorok, perzsaszőnyegek, 1 Stelzhammer gyártm. rövid keresztűres zongora, egy különálló tejes rőtös (textil) üzletberendezés stb. olcsón eladó Erd.: Lichtenstein Gyula, Ineu. 8913

INGATLAN.

Alkalmi házvétel!

Gyermekkorház mellett 4 szobás, **uri magánház** 180.000 lejtől eladó, 100 ezer lejel átvehető, fennmaradó összeg havi 2000 lejes részletekben törleszthető kamatmentesen. Azonkívül egy adómentes **magánház** 3 parkettás szobával, 300.000 lejtől eladó. 8936

Megbízott Kiss Lajos „URANUL” ingatlan irodája város házával szemben, Bul. Reg. Ferdinand 1. sz., I. em. 3968

Haász-iroda

ALAPITVA: 1919.

Arad, Strada Eminescu (Deák Ferenc-ucca) 20-22. szám.

OLCSÓ INGATLANAJÁNLATAI:

Centrumban emeletes ház 5 drb lakással, fürdőszobákkal, kerttel. 1 millió L.

Ugyanott emeletes, teljesen jókARBAN lévő ház 4 lakással, fürdőszobákkal, 1.250.000 lejtől

Ugyanott kétemeletes ház 8 lakással, nagy telekkel. 1.600.000 lejtől.

Fehér Kereszt közelében földszintes — részben adómentes — ház 8 lakással, 1.450.000 lejtől.

Három uccára nyíló sarokház nagyforgalmu vegyeskereskedéssel, 2 szobás lakással, kerttel — mélyen leszállított árban — 77.000 lejtől.

Nagyközségben óriási forgalmu rózmanom lakóházzal, gazdasági épületekkel, 200.000 lej konverziós kölcsönrel terhelve, 450.000 lejtől

Öt darab adómentes villa 240, 365, 650, 770 és 440.000 lejtől.

Katolikus gimnázium közelében 6 lakásos ház — részben fürdőszobás — 330.000 lejtől.

Főutvonai mellett emeletes masszív új ház 16 drb. 2 és 1 szobás lakással, 2 üzlettel. 12.000 lej havi jövedelemmel, 850.000 lejtől

Forgalmas főutvonalon, részben adómentes, földszintes ház 2 üzlettel és 2 lakással, 400.000 lejtől.

Cukorgyár közelében téglaház 3x1 szobás lakással, 60.000 lejtől

Főposta közelében bérház 300 négyszögletes területtel, 850.000 lejtől.

Ezenkívül a főtéren és a város összes részeiben bér-, magán- és üzletházak, villák, telkek nagy választékban 100-000 lejtől 6 millió lejes árákig.

Arad megyében szántóföldek 10-20 ezer lejtől holdanként eladók.

Pénzkölcsönöket betáblázásra folyósítanak 3934

Ingatlan-árverés

v. Pötltenberg-u. 21. sz. telek és bérház november 9-én, délután 3 órakor a járásbíróségon, kikiáltási ár 225.000. — Lej. Bővebbet: Dr. Timár Andor ügyvédnél, Str. Bucur (Eötvös-u.) 15-17. 8950

BRISTOL... BRISTOL... BRISTOL

Szálloda Budapest Dunapart,

árban és szolgáltatásban vezet!

Szoba teljes ellátással személyenként

napi 12.- pengőért

(19)

Az Aradi Közlöny folytatásos regénye

Copyright by ARADI KÖZLÖNY

Florida, április 22.

Szárnyalunk, szárnyalunk, mint a költő fantáziája, mint a vándormadarak, Vagy sasok? Ki tudja.

Vladimir valósággal egybenőtt gépmadarával, mintha szerves része lenne az X-nek, vagy a gép motorja, volánja és szárnyai lennének az ő lényének szervei. Én a rádiónál ülök, a három kutyám kibámul a kajút üvegfalán. Mindig akad látnivaló, egy fantasztikusan megvilágított felhőcsoport, madárrajok, vagy gépmadárkák, magános aeroplánóriások, lomha Zeppelinek. Egyidőre a déltenger szigetei felett csapongtunk. Honoluluban kikötöttünk néhány órára, aztán nekivágtunk a Tüzföldnek. Délamerika minden államát végigbarangoltuk.

Vladimir tárgyalásokat folytatott a kormány egyes tagjaival, néhol az elnökkel is. Bahiában egy páncélos fedélzetén kötöttünk ki, pompás acélleviatán. A második déli flotta vezérhajója, Lucio Alvarez. Amíg Vladimir egy Hernandez nevű tengernaggyal tárgyal, addig a tiszték megmutatták nekem a páncélos minden részét. Az orsóalaku hajó fedélzete teljesen sima, amikor víz alá bukik. A víz felszínén egy gombnyomásra emelkednek fel háromemeletes páncéltornyai, mindegyik emelet löréseim három hetvenötcentiméteres kaliberű, huszonnyolcméter hosszú ágyúcső szalad ki. Két torony lévén, összesen tizennyolc ágyú. Ezekkel percek alatt rommá lehet lőni a legmodernebb parti erődöket. A két torony közt szintén egy gombnyomásra szalad szét a páncélfedélzet egyharmada, a második fedélzeten állítják össze a lifteken felküldött gépmadarakat, két óra leforgása alatt kétszáz darab repül fel, teljesen felszerelve. A hajónak nyolcvan torpedócsőve van, ezeket használják víz alatt a szörnyetegek, az egymással vívott harcban. A lancirozó-csővek vízben világító reflektorokkal és rádiótelefonnal vannak felszerelve, azonkívül minden egyes löveg villamoshullámokkal irányítható, Mosolyognom kell, ha a skagerraki vagy csuzimai tengeri ütközetekre gondolok. A tiszték egyébként pompás spanyol fickók, úgy vettem észre, hogy a yankee-eket nem imádják. Hernandez is ritka szép ember, gyakran jár Japánban. Nem tudom, Vladimir honnan ismer mindenkit, hihetetlen összeköttetései vannak és mindenütt megkülönböztetett bánásmódban részesül.

Most néhány napig pihenünk, innen egyenesen Washingtonba megyünk.

A föld legnagyobb épülete

New-York, április 30.

Ma reggel jöttünk Washingtonból. King Same társaságában. Pompás versenyrepülés volt, az X-motorjai jobbnak bizonyultak a néger Albatrosánál, pedig King Same híres pilóta. Egyébként a White Houseban ismerkedtek össze Vladimírral, aztán annyira összemelegedtek, hogy a fekete rajtuk ragad. Különösen, mikor megudta, hogy Mary Mac Pall régi barátnőm. Elég mulatságos fickó. Mint férfi csak egészen enervált nőket érdekelhet, amilyen Mary is, engem teljesen hidegen hagy. Repülőbravurjai sem érdekelnek. A boxoláshoz és lovakhoz nem ért, vallásos entuziasmusa pedig egyenesen visszataszító. Ő is itt szállt meg a Hotel Giganticban, gyerekes csodálattal adózik a föld legnagyobb épületének. Hogyan lehet valaki fanatikus templomjáró, egyben a technikai kultúra rajongó tisztelője, azt csak ő tudja. Már ma megfigyeltem, hogy a high-capital eme székhelye sokkal kollektívebb berendezésű, mint Moszkva. Itt egyéni akarataknak, színek, jellegnek, esetlegességeknek a legkisebb maradéka is el van takarítva. Az egész város egy Mension House, központosított konyhák, mosodákkal, áruházakkal, az életszükségletek legapróbb ágazataival. Másodpercre pontosan működik minden, aki elmulasztja a kellő másodpercet, azt kidobja a gépezet magából, feldolgozatlanul viszi tovább életigényeit, mint egy életüzem roppant futószalagja. Panem et circenses. Löve,

telték kétezer évvel ezelőtt Róma plebejusai. Panem et laborem, követelték öt évtizede, a racionalizálás anarchikus gyermekkorában a tömegek. Panem, laborem et circenses, követeli a ma embere, felfokozott igényekkel.

Ha egy Henry Ford nevű autógyáros nem mutatta volna meg a rövid munkaidő és magas munkabérek kiutját, ma más volna a föld lépe és az emberi társadalom berendezése. A háborúk és forradalmak egész sorozatát előzte meg az ő rendszere. Ez a tizenötmillió városkolosszus pedig már nem is tudja, hogy ennek az autógyárosnak köszönheti életformáját, egész létét, különben az ő szobrát öntetné meg az anakronisztikus Szahadság-szobor helyére. Én mindettől undorodom. Elcsalom Vladimirt Mac Pallsékhez, vörös frakkban rókát akarok hajtani és nagy, véres beefsteakket reggelizni tükörtojással, worchesterrel, mielőtt a groundra megyek Anglia legjobb lovaspolójátékosaival. Egy Oscar Wilde mesét olvasni, méhdöngéses futórozsalugásban. Salomeját elját, szani aranyfürtű Dorian Greyek elhomályosodó tekintete előtt. A régi, elveszett Montmartret megsiratni Puccini Bohémieiben, leborulni a Forum Romanum csorba oszloproncsai előtt. Goya Capricosait élni a Pradóban. Nietzsche-raiongó diákokkal vitatkozni egy fütetlen, füstös chariot-tenburgi műteremben... és én itt írom mindezeket egy villanyerőre lélegző üvegkolosszusban, ugra elfog a multak vágvából születő rombolási düh, rettenetes víziókkal békeitem magam, repülőraikok tomboló bombazivatarával.

A japán flotta megkezdte támadását

Május 2.

A zivatar megkezdődött. Rádiógrammok özöne zuhog New-Yorkra, a japán flotta megkezdte a támadást a Philippini-szigetekenél.

Vladimir halotthalványan támolgott be a szobába.

— Irasako Yasu...

Csak ennyit tudott mondani, aztán egész testében megreszketve végigdől a kereveten.

— Miért nem kérdeztél hát? Megmondhatam volna.

— Mit?

— Hogy ma, május másodikán, két esztendővel Takabó tanár interpellációja után megkezdődik a támadás.

Vladimir felugrott.

— És te, te, nem láttad, hogy én mit dolgozom? Nem volt könyörület benned? Te...

Orditása üvöltésbe rekedt, vérben forgó szemekkel rohant rám.

Roppant ökölcsapást éreztem a fejemem. Aztán csend, sötétség. Mire magamhoz tértem, Vladimir már nem volt sehol.

1972. május 2. Rádiógramm: Mindanao, 10 óra 22 perc.

Luzan szigete 8 óra 30 perc óta ismeretlen hajógyuk tüzeiben áll. Manilla városa, kikötője és erődjei teljesen eltűntek a föld színéről. A 75 centiméter kaliberű gázgránátok minden képzelet fölülmuló pusztítást okoznak, az erődök és a város gázvédő kazamatarendszerét is elpusztították. Negyven méter mélységbe hatolnak a páncélozott kazamatarendszer területén, egyéb földalatti védőrendszereken körülbelül másfélszer akkora áttöréjük van. Manillából élő ember nem menekült, a gránátok állítólag zöldkeresztes gázak valamely csoportjával vannak telítve. Minden valószínűség szerint japán páncélosok régen várt támadásáról van szó. A gránátok kalibere után ítélve, csupa Mikasa-osztályú, legújabb típusú csatahajó. A hajóegységek sehol sem maradtak a vízfelületen, hanem páncéltornyaiak össztüze után mindjárt mélyen a vízvonalt alá merülnek. Így repülőegységeket mindeztől ki sem bocsátottak magukból, nehogy elárulják hollétüket vagy menetük irányvonalát. Az amerikai flottaegységeknek sikerült kijutni a manilla kikötőből, az egész harmadik és negyedik hajóraj keresi a japán harci egységeket, hogy megütözzék velük, nemkülönben a 13., a 164., a 145. és 180. légiflották, amelyeknek felderítő osztagai elindul-

tak Formosa irányába. A Philippini-szigetek légihaderőjének többi osztagjai részint egyenesen a japán szigetek felé tartanak, részint a sanfrancisco légihaderővel teremtik meg az összeköttetést, ami rádiógrammok útján részben már meg is történt.

Eddig szól tudósítónk jelentése. A magunk részéről hozzá kell tennünk az első izgalmon felülemelkedve, a lehetőség szerint higgadtan és tárgyilagosan, hogy az egész emberiség történetére végzetesnek érezzük e nap kilencedik órájának harmincadik percét. Azt a percet, amelyben az első japán gránát amerikai földet ért, amelyben összeomlott kormányok, államférfiak, diplomaták, békebarátok végtelen sorának immár ötvenöt esztendeje épülő műve, az emberiség békeakaratainak, békevágyának tornya.

Ennek a gránátnak a dőréjében rettenetes összeomlás robaját halljuk. Megtanultuk jól az ezerkilencszáztizennégyes világháboruban és emlékeztünkbe véstük, hogy lokálháboru régi értelemben ma már nem lehet. A legutóbbi háboru első kipattanó szikrája mily kicsinynek látszott a kortársak nézőpontjából is. Szerbia és az Osztrák-Magyar monarchia vámpolitikájának érdekellentétei, egy osztrák főherceg meggyilkoltatása. És ime, milyen messzire ágaztak a tüziolyók, mennyi ellentétes érdek kapcsolódott bele és ütközött össze egymással e kipattanó szikrácska jeladására.

Palavan és Samar szigetek parti erőit egy óra óta japán páncélosok lövik Shimoza rendszerű levezítgránátokkal. A hajók gyorsasága, nemkülönben az ágyúk hordereje igen nagy lehet, mert légiflottáink mindeztől nem tudták a vízvonalt alatti manővrozó hajók hollétét és irányvonalait felderíteni. Japán aeroplánoknak egyelőre semmi nyoma.

A harmadik vízfloottának sikerült két japán páncélost bekerítenie. Az egyiket, a Sikisima 45. jelzésűt már négy torpedótalálat érte, motorjai nem működnek, mindazonáltal folytatja a harcot körülbelül 150 méteres mélységben, a sziget északkeleti oldalától 30 kilométernyire. A másik jelzésűt nem sikerült telehorainknak megállapítani. Ennek motorjai még működnek, torpedói néhány perc előtt sülyesztették el a negyvenöt ezer tonnás Dacota 21. jelzésű csatahajót. A harc elkeseredetten folyik.

A Marsall és Carolina szigetecsoportok felett óriási légiflották felvonulását észlelték. Minden valószínűség szerint Japán légihaderőinek jelentékeny része, amely délről akarja átkarolni a San-Francisco-Yokohama vonalban küzdő amerikai légiflottákat.

A pusztulás

San-Francisco, Rg. 11 óra 30 perc.

Sacramentóból, Oaklandból és Los-Angelesből egyik légiflottánk a másik után indul a Philippini-szigetek és a japán szigetecsoportok irányába, hogy a harcot minden ponton felvegye. A déli államok légiflottái az egész West Side mentén vonulnak fel, részben az előretolt flották háttvédeként, részben a partvidék védelmére. A felvonulás vezérlőcentruma a mexikói partvidék és a Panama-csatorna nyugati bejárója, ahonnan a hadműveleteket vezetik. A Magelhaens-szoros bejáráját az első és hetedik déli tengeriflotta biztosította, mert általános a vélemény, hogy a japánok akár légi, akár vizalatti úton az East Sidera akarnak áttörni, hogy az ottani városcentrumokkal végezzenek.

Vladivosztozk, Rg. 11 óra 5 perc.

Jelentékeny amerikai légihaderőknek sikerült a japán légihaderők háttérvonalát áttörnie és Jesso szigetet bombázóporral elárasztania. Az amerikai légiflották sok helyen pilotanélküli rajokkal törtek át, melyeket ismeretlen centrumokból irányítanak rádióhullámok segítségével. Valószínűleg előretolt tengeriflotta-egységekről történik az irányítás. A pilóta nélküli gépek robbantó és gyújtóbombái óriási pusztulást okoztak Jesso szigetecsoportjain, a további támadások Kobe ellen irányulnak.

(Folytatása következik).